

KUOPIO

TILINPÄÄTÖS 2017

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 21.2.2018

Sisällys

	sivu
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2017	
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	1
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	7
Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut	13
Taidepalvelut	24
Sisäisen valvonnan selonteko	34
Mittaristo	37
Henkilöstöseuranta	39
Talousarvion toteutumisvertailutietoja	40
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintatietoa 2017	46
Investoinnit	51
Projektien edistymisen seuranta	52

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1. - 31.12.2017

Toiminta

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toiminta on toteutunut suunnitellusti.

Asiakasmäärät kirjastoissa, museoissa ja liikuntapaikoissa ovat kehittyneet positiivisesti. Taidepalveluiden lipunmyyntiyhteistyötä on tiivistetty ja teatterin lipunmyyntiä on keskitetty Kuopio Infoon.

Palveluiden markkinointia ja toimintatapoja kehitetään edelleen asiakasmäärien kasvattamiseksi sekä tilojen käyttöasteen kasvattamiseksi.

Hyväksyttiin Savilahden kalliotilat – liikunta- ja tapahtumakeskuksen tarveselvitys hankesuunnittelun pohjaksi ja kaupunginhallitus käynnisti hankesuunnittelun yhteistyössä oppilaitosten kanssa sisältäen osapuolten välisen aiesopimuksen valmistelun. Kuopion kaupunki ja perustettavat Puijo Areena Oy sekä Tuplajää Oy laativat aiesopimuksen, jotka toteutuessaan täydentäisivät osaltaan Kuopion liikuntapaikkaverkostoa ja tarjoaisivat liikuntapaikkapalveluita laajoille harrastajaryhmille. Hyväksyttiin myös sopimuskokonaisuus, jonka kohteena on uuden uima- ja pysäköintihallin rakentaminen sekä jäähallin perusparannus ja laajennus.

Kuopion lähidemokratiamalli liitoskuntien osalta (Pitäjäraadit/Lähidemokratiajaos) hyväksyttiin osayhteisvaltuustossa syksyllä 2016. Pitäjäkokousten tekemien esitysten perusteella kaupunginhallituksen lähidemokratiajaosto asetti virallisesti pitäjäraadit kesäkuussa 2017 (Karttula, Maaninka, Riistavesi, Nilsinä, Juankoski ja Vehmersalmi).

Suomi 100 –juhlavuoden toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaan. Kuopion kaupungin Suomi 100 tapahtumien avustusrahaa on jaettu kymmenille toimijoille.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toteutuma toimintakatteen osalta alitti talousarvion n. 570 000 €, toteutuma 98,42 %.

Bruttositovien yksiköiden osalta kaikkien palveluprosessien osalta tulos oli positiivinen, suurin poikkeama talousarvioon oli kansalaistoiminnan palveluissa (95,95 %), jossa toimintatulot ylittyivät talousarviosta n. 60 000 € ja toimintakulut alittuivat n. 160 000 €. Poikkeamat koostuvat monesta eri tekijästä mm. hanke- ja asukastupatoiminta saatiin toteutettua ennakoitua taloudellisemmin ja Ely-keskuksen hallinnoiman Kake-hankkeen omarahoitusosuus jäi alle talousarviossa varatun kuntaosuuden.

Nettoyksiköiden osalta suurimmat poikkeamat talousarvioon oli kansalaisopistossa (n. 140 000 €) ja liikuntapaikkapalveluissa (n. 115 000 €). Kansalaisopistossa toimintatuotot ylittyivät ennakoitua suuremmista avustusrahoituksista sekä myyntituotoista. Tuottavuutta lisättiin mm. kurssien täyttöasteen nostamisella.

Liikuntapaikkapalveluissa Nilsin uimahallipalveluiden järjestäminen ei käynnistynyt aikataulussaan ja siitä syystä tulot toteutuivat n. 210 000 € ja menot n. 150 000 € alle talousarvion. Mutta tästä huolimatta toimintakate jäi positiiviseksi muun toiminnan tehokkaalla järjestämisellä.

Teatterin toimintakatteen toteutuma oli 100,6 % ja musiikkikeskuksen 99,7 %. Teatterin pieni toimintakatteen ylitys (n. -30 000 €) johtui siitä, että pääsylipputulotavoite ei toteutunut. Vuonna 2017 jouduttiin perumaan useita esityksiä sairaustapausten johdosta (Minna-näyttämöllä 7 esitystä ja Maria-näyttämöllä 3 esitystä).

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Hyvinvointipalveluiden palvelutuotteita ja tarjontaa koskevaa tiedotusta, markkinointia ja viestintää kehitetään siten, että asiakasmääriä eri palveluissa saadaan lisättyä ja sitä kautta pysyttiin paremmin annetussa tulo- ja menoraamissa.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Hyvinvoinnin edistämisen avoimna olleisiin määräaikaisiin ja vakituisiin tehtäviin on saatu rekrytoitua työntekijät ja tehtäviin on ollut runsaasti hakijoita. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen etenee henkilöstöohjelman mukaisesti ja kehityskeskusteluissa on tavoitteena myös työntekijän kehittymisen ja kouluttautumisen suunnittelu.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Palvelutuotannossa lähtökohtana on kokonaistaloudellisesti edullisin tuotannon järjestämistapa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oikeusseuraamuksia aiheuttaneita ongelmia. Tiedotusta, ohjeistusta ja koulutusta on annettu myös kohdennetusti. Valmistelussa on korostettu yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitystä.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue

2017

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Ohjelma
4. Tulevaisuuden suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Yhteistyöhakui- nen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja kou- lutusta ja tapahtumia tuo- daan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Hyvinvointipalveluiden markkinointia ja viestintää tehostetaan. Haetaan mukaan hallituksen kärkihankkeisiin ja laajennetaan yhteistyötä.	 (etenee suunnitellusti) Markkinointia ja viestintää tehostettu kaikissa toiminnoissa mm. kirjastolla monikanavainen markkinointi (fyysinen, verkkokirjasto, some ja tapahtumamarkkinointi), liikuntapaikkapalveluissa perustettu sosiaaliseen mediaan kanava (Liiku Kuopiossa).	Hyvinvointiohjelma

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Ohjelma
4. Tulevaisuuden suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne	Lähiöiden ja keskustajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Täydennysrakentamisen edistämistä jatketaan. Kehitetään asukkaat osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä.	Asukkaiden osallistaminen kaupunkiympäristön suunnitteluun otetaan osaksi Kuopion lähidemokratiamallia.	 (etenee suunnitellusti) Kuopion lähidemokratiamalli liitoskuntien osalta (Pitäjäraadit/Lähidemokratiajaos) hyväksyttiin osayhteisvaltuustossa syksyllä 2016. Pitäjäkokousten tekemien esitysten perusteella kaupunginhallituksen lähidemokratiajaosto asetti virallisesti pitäjäraadit kesäkuussa 2017 (Karttula, Maaninka, Riistavesi, Nilsiä, Juankoski ja Vehmersalmi).	Kasvuohjelma
5. Asiakasläh- töiset ja omaeh- toisuuteen kan- nustavat ja en- naltaehkäisevät palvelut	Ennakoivat en- naltaehkäisevät ja omaehtoisuu- teen kannusta- vat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuden hyvinvointimarkkinoinnin ja -tiedotuksen keinoin. Kansalaisjärjestöjen toimintaa ohjataan avustettavan toiminnan osalta kaupungin strategian mukaisesti. Järjestöavustuksia kohdennetaan Suomi 100-tapahtumiin.	 (etenee suunnitellusti) Markkinointia ja tiedostusta on tehostettu ja lisätty. Kuopion kaupungin Suomi 100 -tapahtumien avustukset on jaettu kymmenille toimijoille.	Hyvinvointiohjelma
		Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Kaikissa toiminnoissa ja palveluissa painotetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ennaltaehkäisyä.	 (etenee suunnitellusti) Ko. painotusta toteutetaan kaikissa palveluis- sa.	Hyvinvointiohjelma

		Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenivät.	Tarjotaan mahdollisuus jatkaa kaupungin uudelleen sijoitettavien työntekijöiden työllistymistä asukastuohjaajiksi. Tämän toimenpiteen edellytyksenä on resurssien saaminen talousarvioon.	● (etenee suunnitellusti) Kuluvan vuoden talousarvio mahdollisti neljän asukastuohjaajan palkkaamisen.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan kunta-, maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun. Kehitetään omaa toimintaa tavoitteen suuntaan yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa.	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu hyvinvointiryhmän kautta valmisteluun.	Hyvinvointiohjelma
	Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisten palveluiden käytön mahdollisuuksia julkisten palveluiden rinnalla kehitetään.	● (etenee suunnitellusti) Yksityisten palveluntuottajien toiminnan kehittäminen liikuntapalveluissa edennyt laadittujen aiesopimusten mukaisesti.	Hyvinvointiohjelma

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Ohjelma
	Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelpotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta mahdollisesti tulevat normi- ja velvoitehelpotukset huomioidaan palveluiden tuottamisessa.	● (etenee suunnitellusti) Uusi kirjastolaki väljentää kirjastossa työskentelevien pätevyysvaatimuksia, joka huomioidaan kirjaston henkilöstösuunnitelmassa.	Tuottavuusohjelma

Kriittinen menestystekijä	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Seuranta 31.12.	Ohjelma
7. Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus	Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tulokellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Sidosyksikköhankintojen sopimuksia kehitetään tavoitteellisuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseksi.	 (etenee hitaasti tai osittain) Kaupunkitasoinen tilaajatoimintojen kehittämisen ei ole vielä käynnistynyt.	Tuottavuusohjelma
8. Määrätietoinen johtaminen	Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistamaan toimintaan ja työllistymiseen.	Palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan työssä oppiminen, työelämän valmiuksia vahvistavan toiminnan ja työllistymisen mahdollisuuksien tarjoaminen. Henkilöstön osaamista hyödynnetään sisäisen liikkuvuuden tehostamisella. Vastuualueiden henkilöstön koulutussuunnitelmat ovat ajantasalla ja henkilöstön osaamisen vahvistumista seurataan säännöllisesti.	 (etenee suunnitellusti) Kirjastot, museot ja asukastuvat työllistävät kesätyöntekijöitä, tukityöllistettyjä, työkokeilijoita ja harjoittelijoita. Henkilöstön täydennyskoulutuksen suunnittelu ja toteutus etenee palveluprosesseittain kehityskeskustelujen kautta. Koulutuksessa hyödynnetään kaupungin keskitettyä koulutustarjontaa.	Henkilöstöohjelma
	Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Laaditaan työyksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat sekä seurataan ja arvioidaan sovittujen toimenpiteiden toteutumista. Työyksikköjen hyvinvointisuunnitelmista tehdään vastuualueittain koosteet ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan palvelualueen johtoryhmissä osavuosikatsausten yhteydessä. Suunnitelmien toteutumisesta informoidaan myös palvelualueen lautakuntaa.	 (etenee hitaasti tai osittain) Työyksikkökohtaisten työhyvinvointisuunnitelmien ja niiden seurannan kehittäminen jatkuu.	Henkilöstöohjelma

	Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet		Seuranta 31.12.	Ohjelma
	Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrittäjä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan aktiivisesti strategiatyöhön.	●	(etenee suunnitellusti) Osallistuttiin kaupunkistrategian laadintaan.	Henkilöstö-ohjelma
		Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Toteutetaan kaupungin hyväksymää palkkausjärjestelmää hyväksytyn talousarvion puitteissa. Palvelualueella jatketaan työ- ja virkaehtosopimusten mukaista työnvaativuuden arvioinnin kehittämistä ja tehtäväkuvien määrittämistä. Kannustavan palkkauksen periaatteita käytetään talousarvion puitteissa.	●	(etenee suunnitellusti) Kannustavan palkkauksen elementtejä on otettu käyttöön ja palkitsemiskäytänteitä palvelualueella kehitetään edelleen. Tehtäväkuvien tarkistaminen ja työnvaativuuden arvioinnit etenevät palvelualueella tehtäväryhmittäin henkilöstöohjelman mukaisesti.	Henkilöstö-ohjelma
	Osaavan työvoiman tarjonta	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Henkilöstösuunnitelmat laaditaan siten, että osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita. Työyhteisöjen kehittäminen hyväksi työpaikaksi (monipuoliset työnkuvat, jaksamista tukeva TYHY-toiminta, tva-tarkastelut). Rekrytointia kehitetään edelleen ja rekrytoinneissa pyritään huomioidaan myös sisäisen liikkuvuuden ja uudelleen sijoittamisen mahdollisuudet.	●	(etenee suunnitellusti) Henkilöstösuunnitelmissa ja rekrytoinneissa huomioitu tarvittava osaaminen ja palveluiden tuottaminen. Avoimiin tehtäviin on ollut tarjolla koulutettua henkilökuntaa ja avoimet tehtävät/virat on saatu täytettyä sisäisellä ja ulkoisella hakuprosessilla.	Henkilöstö-ohjelma

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentusen katsaus ajalta 1.1. - 31.12.2017

Toiminta

Toiminta toteutui vuonna 2017 suunnitellusti. Palveluita ja niiden markkinointia kehitettiin edelleen eri kohde-ryhmät huomioiden asiakastarpeita vastaaviksi ja asiakasmäärien kasvattamiseksi. Kokonaisuudessaan kirjastojen, liikuntapaikkojen ja museoiden asiakasmäärät kehittyivätkin pääsääntöisesti positiivisesti.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kuopion kaupungin ja Tahko Spa Oy:n välinen yhteistyösopimus uimahallipalveluiden järjestämisestä siirtyi alkamaan 1.4.2017 lukien. Tahko Spa Oy:lle maksettavien korvausten osuus jäi vuonna 2017 151 500 € alle talousarvion ja vastaavasti myös tulojen toteutuma jäi alle talousarvion. Muilta osin toteuma ei osoita olennaisia poikkeamia talousarvioon nähden.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Kaupunki linjasi yksityisten tai yhteistoiminnallisten liikuntatilojen mahdollistamisen periaatteet vuonna 2016. Näiden linjausten pohjalta on laadittu kaksi aiesopimusta yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Henkilöstön rekrytointia ja osaamisen kehittämistä toteutetaan henkilöstösuunnitelmien mukaisesti.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Liikuntapaikkatuotannossa on käytetty ulkoisia palvelun tuottajia suunnitelman mukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan toimintaa ja riskienhallintaa toteutettiin suunnitellusti ja kehitettiin havaintojen perusteella.

Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut 2017

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Yhteistyöha- kuinen ja avoimesti viestivä Kuo- pio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtu- mia tuodaan vahvem- min esille kaupungin vetovoima- ja elinvoi- matekijänä.	Kirjasto-, liikuntapaikka- ja museopalveluita tuo- daan esille hyvinvointi- markkinoinnin keinoin.	Hyvinvoin- nin edistä- misen joh- taja, palve- lupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjastolla aiempia markkinointitoimenpiteitä jatkettu. Uutena sosiaalisen markkinoinnin toimenpiteenä MVA-yksikön kanssa tehty esite, joka kannustaa perheitä lukemaan lapsille. Sovittu, että neuvola jakaa esitteen jokaisen vastasyntyneen kotiin. Museoiden tiedotus- ja markkinointitiimi on kehittänyt ja toteuttanut museoiden yhteis- markkinointia ja osallistunut kaupungin markkinointiyhteistyöhön. Museot ovat aktiivi- sesti ja onnistuneesti kohdentaneet ja markkinoineet näyttelyitä, tapahtumia ja muita oheispalveluja erilaisille asiakasryhmille. Tapahtumia on tuotettu yhdessä muiden kult- tuuritoimijoiden kanssa. Liikuntapaikkojen markkinointia on valmisteltu yhteistyössä MVA:n kanssa. Markkinoin- tisopimuksia on tehty tapahtumajärjestäjien kanssa. Esim. Kuopion Steelersin spaghet- timäljaottelussa sekä Kuopio marathon tapahtumassa. Lisäksi hyvinvointikorttien mark- kinointia lisättiin seurantajaksolla.

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Ennakoivat ennaltaeh- käisevät ja omaehtoi- suuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuu- teen.	Kirjastojen, liikuntapaik- kojen ja museoiden palveluita kehitetään kuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuu- teen hyvinvointimarkki- noinnin keinoin.	hyvinvoin- nin edistä- misen joh- taja, palve- lupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Jynkän omatoimikirjastoon liittyvä hanke raportoitu. Nilsin ja Karttulan omatoimikirjas- tojen suunnittelua jatkettu, asiakkaita osallistettu kyselyjen avulla aukioloaikojen ja hen- kilöstön paikallaoloaikojen pohtimiseen. Museoiden palveluja on kehitetty vuorovaikutuksessa asiakkaiden kanssa ja palveluja tuotettu erilaisille kohderyhmille (lapset, nuoret, maahanmuuttajat jne), esimerkkeinä kulttuurihistoriallisen museon Turvapaikkana museo ja Kaikkien Kuopio -hankkeet. Loppuvuodesta 2017 käynnistyi Kulttuurihistoriallisen ja Luonnontieteellisen museon yhteinen MuseoLab-hanke, jossa tavoitteena on yhteistyössä erilaisten asiakasryhmien kanssa suunnitella uudistuvan Kuopion museon palveluja ja toimintaa.

				Liikuntapaikkapalveluita kehitetään yhteistyössä kuntalaisten, seurojen ja yritysten kanssa. FCG:n järjestämän yhdyskuntateknisten palveluiden asukaskyselyn perusteella liikuntapaikkapalveluiden tyytyväisyys on kasvanut edellisestä vuodesta. Uusien harrastelajien suunnittelua on valmisteltu yhteistyössä asukkaiden, seurojen, yritysten sekä muita toimijoiden kanssa. Liikuntapaikkapalveluihin on suunniteltu otettavaksi käyttöön asiakaskyselylaitteisto, jolla saadaan välitön tieto asiakkailta kehittämistä vaativista palveluista.
	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Kirjastojen, liikuntapaikkojen ja museoiden palveluita kehitetään ja markkinoidaan siten, että ne tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden edistää omaa hyvinvointiaan.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	(etenee suunnitellusti) Omatoimiväestön kehittäminen etenee. Eri asiakasryhmille kehitetty palveluja: uute- na pilotoitu monikulttuurisuushankkeeseen liittyen kielikahvilatoimintaa, jonka avulla maahanmuuttajien kirjastonkäyttöä edistetään. Kulttuuri-, ympäristö- ja taidekasvatustyöllä museot edistävät monipuolisesti terveyttä ja hyvinvointia. Museot ovat tuottaneet aktiivisesti erilaisia kohdennettuja palveluja ja asiakastapahtumia, kuten museotreffejä, luentoja, teemaopastuksia, työpajoja sekä lainattavaa opetus- ja havaintomateriaalia. Liikuntapaikkapalveluiden hyvinvointimarkkinointia on tehty vuosikello mukaisesti. Uusien hyvinvointikorttien (päiväpassi ja kuukausipassi) markkinointia on jatkettu koko vuoden. Hyvinvointikorttien käyttö on ollut koko vuoden aktiivista ja liikuntapaikkapalveluiden kävijämäärät ovat nousseet edelliseen vuoteen nähden.
	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Edistetään kirjaston, liikuntapaikkojen ja museoiden palveluilla kuntalaisten mahdollisuuksia edistää hyvinvointiaan ja tarjotaan mahdollisuuksia tiedonhankintaan ja siten osaltamme tuetaan kuntalaisten edellytyksiä työllistymiseen.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	(etenee suunnitellusti) Kirjasto tukee työllistymistä tarjoamalla työkoetilupaikkoja ja harjoittelupaikkoja opiskelijoille. Sakkyn datanomi-opiskelijat harjoittelevat kirjastossa toimien digitalkkareina. Kirjasto tarjoaa aineistoa opiskeluun ja muuhun itsensä kehittämiseen. Yhteistyötä tehdään mm. Vamos-palvelujen kanssa, jonka avulla pyritään syrjäytymisen vähentämiseen. Museoiden näyttelyt, kohderyhmä- ja tietopalvelut sekä opetuskäyttöön lainattavat materiaalit tarjoavat monipuolista aineistoa ja luovat mahdollisuuksia oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Liikuntapaikkapalveluiden hyvinvointikortit (päiväpassi, kuukausipassi sekä lasten ja nuorten liikkis-kortti) ovat kasvattaneet suosiotaan ja ne on lisätty pysyviksi tuotteiksi liikuntapaikkapalveluiden tuotetarjontaan.

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveystalouden uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen valmisteluun.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja	 (etenee hitaasti tai osittain) Osallistuttu hyvinvointiryhmän ja seminaarien kautta.
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisten palveluiden käytön mahdollistamista julkisten palveluiden rinnalla kehitetään.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Liikuntapaikkapalvelujen tarjonnan kehittämisessä yhteistoiminnassa yksityisten palveluntuottajien kanssa edetään laadittujen aiesopimusten mukaisesti.

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tilojen käyttöastetta ja palveluiden asiakasmääriä pyritään lisäämään kehittämällä tilojen käyttöä, palvelutuotteita ja markkinointia.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	 (etenee suunnitellusti) Kirjasto tehostaa yhteistyön avulla tilankäyttöä ja tarkastelee edelleen tiloja ja prosesseja yhteiskäytön mahdollistamiseksi. Kirjaston ja museon yhdysrakennuksen suunnittelu alkamassa ja samassa yhteydessä tutkitaan mahdollista museon kuva-arkiston siirtämistä kirjaston tiloihin. Museoiden asiakasmäärät kasvoivat edelleen vuonna 2017. Museotilojen kehittämisessä etusijalla on Kuopion museon peruskorjaus- ja laajennushanke, joka etenee toteutussuunnitteluun. Kokoelmatiloja koskeva tarveselvitys valmistui, ja Korttelimu-

				seon kehittämistyö jatkui. Liikuntapaikkapalveluissa on jatkettu aktiivista hyvinvointikorttien markkinointia. Asiakasmäärät ovat kasvaneet tasaisesti koko vuoden.
Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehapotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehapotukset huomioidaan palveluiden tuottamisessa.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Huomioidaan kirjaston henkilöstösuunnittelussa.

7. Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Liikelaistosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Sidosyksikköhankintojen sopimuksia kehitetään tavoitteellisuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseksi.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Liikuntapaikkapalveluissa ulkoliikuntapaikkapalveluiden tuotanto järjestetty kokonaisurakkasopimuksella Kuopion kuntatekniikkaliikelaistoksen kanssa, osana alueurakointia tai hoitosopimuksilla yhdistysten kanssa. Kaupunkitasoinen tilaajatoimintojen kehittäminen on käynnistynyt.

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstö- ja työllisyysohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan työssä oppimisen, työelämän valmiuksia vahvistavan toiminnan ja työllistymisen mahdollisuuksien tarjoaminen.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjastossa työskentelee tukityöllistettyjä ja työkokeilijoita. Kirjasto tarjonnut harjoittelumahdollisuuden eri oppilaitosten opiskelijoille verkko- palveluissa, digiauttamisessa ja median tuottamisessa. Museoissa on jatkuvasti työskennellyt tukityöllistettyjä, työkokeilijoita ja harjoittelijoita. Lisäksi museot työllistivät kesätyöntekijöitä.

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Laaditaan työyksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat ja seurataan ja arvioidaan sovittujen toimenpiteiden toteutumista sekä edelleen kehitetään työhyvinvointia edistävää toimintaa yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt, lähiesimiehet	● (etenee suunnitellusti) Kirjaston työhyvinvointisuunnitelma päivitetty vuodelle 2018, huomioitu sairauspoissaolojen vähentämisen tavoite. Museot ovat toteuttaneet työhyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelma on päivitetty loppuvuodesta 2017. Liikuntapaikkapalveluiden työhyvinvointisuunnitelman päivittäminen vuodelle 2018 kesken. Suunnitelmassa otetaan huomioon sairauspoissaolojen vähentämisen tavoite.
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan kaupunkistrategian uusintaan.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjasto jalkauttanut uutta kaupunkistrategiaa koko henkilökunnalle yhteisessä tyhy-päivässä ja käynyt läpi tämän pohjalta valtuuston asettamat sitovat tavoitteet. Kirjasto-, liikuntapaikka- ja museopalveluissa valmistauduttu uuden strategian jalkauttamiseen.
	Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Palkkausjärjestelmää kehitetään kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	■ (etenee hitaasti tai osittain) Osallistutaan palkkausjärjestelmän kehittämiseen.
Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Henkilöstösuunnitelmat laaditaan siten, että osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita.	hyvinvoinnin edistämisen johtaja, palvelupäälliköt	● (etenee suunnitellusti) Kirjaston rekrytoinneissa huomioitu uudet osaamisvaatimukset ja henkilöstösuunnittelua tehty tästä lähtökohdasta. Museoiden henkilöstösuunnitelma ohjaa henkilöstön rekrytointia ja osaamisen kehittämistä. Suunnitelma päivitetään vuosittain. Liikuntapaikkapalveluiden rekrytoinneissa huomioitu tarvittava osaaminen ja palveluiden tuottaminen.

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen johtaja Heli Norjan katsaus ajalta 1.1. - 31.12.2017

Toiminta

Kansalaistoiminnan aktivoiminen ja kansalaisopiston toiminta on toteutunut pääpiirteissään tavoitteiden ja suunnitelmien mukaan erittäin monipuolisena ks. tarkemmin taulukosta. Tärkeää on ollut kaupungin uudelleen sijoitettavien saaminen asukastupaohjaajiksi = lähiötyöntekijöiksi. Kuudelle lähiötyöntekijälle on nyt tehty toistaiseksi voimassa oleva työsopimus ja seitsemännelle ollaan hakemassa täyttölupaa erinomaisesti sujuneen työhön tutustumisen jälkeen. Yhden työpanos ostetaan suoraan Setlementti Puijolta. Edelleen tulisi saada vähintään neljä lähiötyöntekijää lisää, jotta asukastuvat voidaan pitää asukkaiden kannalta mielekkäästi auki ja myös sijaistukset voidaan hoitaa. TE-toimiston ja kaupungin työllistämisen yksikön sekä henkilöstöhallinnon kanssa on käyty neuvotteluja työllistettyjen saamisesta jatkossakin asukastupatyöntekijöiksi, mikä on edellytyksenä laajan asukastupaverkoston ylläpitämisessä. Setlementti Puijolan kanssa tehtiin uusi sopimus työllistämisen hoitamisesta yhteistyössä. Vuoden alkupuolella on myös rakennettu uusi työllistämisen malli ja määritelty tehtävänkuvat asukastupatyöntekijöille. Uusien työntekijöiden saaminen on ollut entistä vaikeampaa ja 100% tuen piirissä olevia saadaan nyt ainoastaan keskustan alueelle.

Kuopiossa järjestettiin 15.6.2017 kolmannen kerran valtakunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvä seminaari nyt otsikolla "Hyvinvoiva kunta – navettakissasta hoivarobottiin. Osallistujia oli 140. Seminaari liittyi "KUOPION KESÄSEMINAARIT" kokonaisuuteen yhdessä Snellman kesäyliopiston ja Tanssii ja soi organisaation seminaarien kanssa. Kuopion kaupunki tarjosi seminaarin työntekijöilleen ja luottamushenkilöilleen henkilöstökoulutuksena.

Kuopion lähidemokratiamalli hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 2016. Keväällä 2017 Karttulassa, Maaninalla, Riistavedellä, Nilsiässä, Juankoskella ja Vehmersalmella järjestettiin pitäjänkokoukset, joissa asukkaat valitsivat alueensa pitäjänraatiin 10 varsinaista ja 10 varajäsentä sekä heidän keskuudestaan puheenjohtajan. Sihteerin tehtäviä hoitamaan on etsitty ko. alueella asuvaa kaupungintyöntekijää. Pitäjänraadit ovat pitäneet ensimmäiset kokouksensa.

Hyvinvointikertomusta on koottu menneen valtuustokauden osalta 2013 – 2016. Toteutettiin asukkaille kokemuksellisen hyvinvoinnin arviointikysely. Tervekunta-verkoston yhteistyö on tarjonnut vaikuttamismahdollisuuden mm. THL:n kuntajohdon TEA-viisarikyselyn kehittämiseen.

Suomi 100 -juhlavuoden toteuttaminen on edennyt suunnitelmien mukaan. Kuopion kaupungin Suomi 100 tapahtumien avustusrahaa on jaettu kymmenille toimijoille.

Kansalaislähtöisen kehittämisen -hankekokonaisuus ELY:n kanssa jatkuu. Yhteensä kaikkiaan 21 hanketta on jo hyväksytty KAKE- rahoituksella toteutettavaksi. MENOX – liikuntaneuvonta on vakiintunut liikunnan aktivoimisessa pysyväksi toiminnaksi. Neljä liikunnanohjaajaa tekee osan työajastansa liikuntaneuvontaa, myös maaseutualueilla. KKI:ltä on saatu Työttömien aktivointi -hankkeen rahoitukseen 25.000€, josta osa on voitu käyttää vielä 2017 puolella. Mm. työttömien terveystarkastuksien toteuttamismalli on kehitetty Kuopioon. Kulttuurin aktivointiin saatu Opetus- ja kulttuuriministeriön 83.000 € rahoitus on mahdollistanut Kulttuuri kulkee mukana – toiminnan laajasti maaseutualueilla. Avustuksia on saatu mm. myös mm. Taidehässäkkä sekä Taidetaikurit ja kulttuurikamat -yhteistyöhankkeisiin. Yhteisötaiteilija Anni Marinin kirjoittama "Kiitos kaveruudelle" -käsikirja julkaistiin ja hänet vakinaistettiin Kuopion kaupungin draama kasvattajaksi, Kesän 2017 Nilsiän musiikkileiri pidettiin kesä – heinäkuun vaihteessa. Ikäinstituutin Voimaa Vanhuuteen – ohjelmaa toteutetaan laajassa yhteistyössä mm. 3. sektorin kanssa. "Naati nuapurista, kerrävy yhteen" – ohjaajia on koulutettu vapaaehtoisista. Yliopiston StopDia – tutkimushankkeen ryhmien ohjaamiseen osallistuu myöskin kaupungin liikunnanohjaajia. Maakunta-, kunta- ja sote- uudistuksen kehittämisryhmiin osallistutaan kutsujen mukaisesti.

Kansalaisopiston katsaus aj 1.1.-31.12.2017

Kansalaisopisto on huomionnut kurssisuunnittelussa ja –tarjonnassa kohderyhmien erityistarpeet ja on pyrkinyt toiminnallaan vastaamaan mm. eri ikäryhmien ja maahanmuuttajien koulutustarpeeseen.

Kuopion kansalaisopisto on järjestänyt työvoimakoulutuksena kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille (5 pitkäkokopäiväkurssia), nuorille maahanmuuttajille on järjestetty OPH nuorisotakuun avulla 550 h suomen kurssi, valtionosuuskurssien tuntien puitteissa on tarjottu opiskelumahdollisuuksia suomen kielen aakkosista hyvin vaativalle kielitaitotasolle asti (B1.2)asti. Syksyllä käynnistyi myös perusopetukseen valmistava koulutus, mistä opiskelijat jatkoivat tammikuussa aikuisten perusopetukseen.

Kuopion sosiaalitoimen kanssa on luotu malli, minkä ansiosta vähävaraiset sosiaalitoimen aikuis- ja lapsiperheksikön asiakkaat ovat voineet tulla opiskelemaan kansalaisopiston kursseille maksutta (1kurssi/vuosi/henkilö). Lisäksi on suunniteltu ja toteutettu yhdessä kursseja aikuissosiaalityön asiakkaille (5kpl) kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien vahvistamiseksi.

Kansalaisopisto on tehnyt aktiivista yhteistyötä sekä Itä-Suomen vapaan sivistystyön yhteistyöfoorumissa että koko Savon alueen Osaava-verkostossa. Alueellinen DigiOsaava II–hanke on toiminut aktiivisesti alkuvuodesta, hanke päättyi toukokuun 2017 lopussa.

Opetushallitus on myöntänyt kansalaisopistolle Laatu- ja kehittämisavustusta (40.000 euroa) Seniorit voimavaraksi – Osallisuuden lisäämistä senioripedagogiikkaa kehittämällä –hankkeeseen. Opetushallitukselta on saatu myös Opintotieteliavustusta 14.000 euroa, jolla korvataan osa eläkeläisten ja maahanmuuttajien kurssimaksuista ns. opintotietelkursseilla. Erasmus, osaamista Euroopasta –hanke toteutettiin kokonaisuudessaan. Hankkeeseen osallistui 23 eri henkilöstöryhmien edustajaa, kohdemaina 10 eurooppalaista maata, mm. Saksa, Englanti, Italia ja Islanti. Nuorisotakuu –hankkeelle on saatu 50.000 euroa lisärahoitusta v. 2018 loppuun saakka. Taidekaruselli; taiteen perusopetuksen saatavuuden parantaminen, hallituksen kärkihanke 4 toimi aktiivisesti koko vuoden ja jatkorahoitus on myönnetty lukuvuodelle 2017-2018.

Olellaiset poikkeamat talousarvioon

Kansalaistoiminnan aktivointiyksikön osalta ennustetaan testamenttivarojen (hyväksytty lautakunnassa) ja hanketoiminnan vuoksi toimintatuottojen ja –kulujen ylitykseksi n. 310 000 €, ei vaikutusta toimintakatteeseen. Talousarviomuutos em. osalta tuodaan marraskuun lautakunnan kokoukseen.

Kansalaisopiston toteuma on n. 140 000 € alle talousarvion. Toimintatuotot ylittyivät n. 8 % johtuen mm. arvioitua suuremmista avustusrahoituksista sekä myyntituotoista. Tuottavuutta lisäsi myös määrätietoinen pyrkimys kurssien täyttöasteen nostamiseen, jossa onnistuttiin arvioitua paremmin. Toimintakuluissa henkilöstökulut jäivät hiukan alle talousarvion, johtuen mm. henkilöstökorvauksista, sairauspoissaolojen hoitamisesta sisäisin järjestelyin, henkilöstön palkattomista vapaista ja Kuel-maksujen ennakoitua pienemmästä määrästä.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Talousseuranta on kuukausittaista, toiminnan toteutumisen rinnalla tapahtuvaa. Seuranta- ja arviointityötä tehostettu.

Eri toiminnoista ja hankkeista kerätään palautetietoa, mikä hyödynnetään kehittämisessä

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Juankosken kuntaliitoksen myötä kansalaistoiminnan yksikköön tuli yksi henkilö.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Mm. graafista työtä ostetaan ulkopuolelta, samoin Kuopio juhlii kokonaisuuden tuotanto.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Tiedossa ei ole mitään poikkeamia.

Tavoitteiden toteutuminen ja tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus, varojen valvonta

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Riskienhallinnan järjestäminen

Palvelualueasoinen suunnitelma

Sopimustoiminta

Setlementti Puijolan kanssa tehty uusi yhteistyösopimus hyväksytty hyvinvoinnin edistämisen lautakunnassa.

Oma arvio riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista

Kokonaistilanne hyvä!

Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

2017

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Yhteistyöha-kuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin veto-voima- ja elinvoimatekijänä.	Hyvinvointipalveluiden markkinointia ja viestintää tehostetaan sekä kaupungin MVA- yksikön kanssa, että muutoin. Kuopion kesäseminaarit sarjaa jatketaan 15.6.2017. Esitellään valtakunnallisesti eri seminaareissa/ tapahtumissa Kuopion hyvinvointipalveluita ja hyviä käytäntöjä. Haetaan mukaan hallituksen kärkihankkeisiin ja laajennetaan yhteistyötä.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja/ koko henkilöstö	● (etenee suunnitellusti) Maakunnan alueen kesälehdissä ilmoittelua mm. liikunta- ja kulttuuritapahtumista. Kuntaliiton vierailijaryhmälle esittely lähidemokratiasta/ pitäjänraadeista yms. Kutsuttuna kunta-markkinoilla 9/2017 Kuopion hyvinvointipalveluiden esittely (HN).

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Lähiöiden ja keskustaa- jamien oma- leimaisuus ja täydennysra- kentaminen	Täydennysrakentamisen edis- tämistä jatketaan. Kehitetään asukkaat osallistavaa koko- naisvaltaista lähiökehittämistä.	Asukkaiden osallistaminen kaupun- kiympäristön suunnitteluun otetaan osaksi Kuopion lähidemokratiamallia. Organisaation eri tasoja ja tahoja tue- taan osallistavien prosessien ja työ- menetelmien käytössä (mm. toiminta- mallit, metodit, sähköiset järjestelmät, verkostointi, tiedotus).	(Kehityspääl- likkö) Hyvin- voinnin edis- tämisen johta- ja	● (etenee suunnitellusti) Kaupunginhallituksen lähidemokratiajaoston ja pitäjänraa- tien toiminnot ovat järjestäytyneet. Citylab - toiminta on Kohtaamo - nimellä aloittanut Apajassa.

5. Asiakslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Ennaltaehkäistään ja vähennetään kiusaamista ja seksuaalista häirintää sekä ennaltaehkäistään ja vähennetään fyysistä uhkaa ja seksuaalista väkivaltaa sekä perheväkivaltaa.	Ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Sosiaalisen markkinoinnin hyödyntäminen. Työryhmien yhteistyönä; hyvien käytäntöjen esille tuominen ja käyttöönotto.	Koko henkilöstö	● (etenee suunnitellusti) Ennaltaehkäistään ja vähennetään kiusaamista erityisesti yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden, liikuntaseurojen, yhdistysten ja oppilaitosten kanssa. Työstetty yhteinen vuosikello kiusaamisen ennaltaehkäisyn jatkuvuuden takaamiseksi. Aloitettu työstämään lisää kampanjamateriaalia. Seksuaalinen häirintä päätettiin vuoden 2018 painopisteeksi seksuaaliterveyden edistämisen työryhmään. Oppilaitosyhteistyönä tuotettu kampanjamateriaalia. Työstetty vuosikello asian edistämiseksi. Yhteisiä koulutuksia suunniteltu vuodelle 2018 Tyttöjen Talon ja KYS:in ja muiden järjestöjen ja yhdistysten ja toimijoiden kera.
	Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Ennaltaehkäistään ja vähennetään lasten ja nuorten sekä ikäihmisten päihteiden käyttöä sekä mielen-terveyshaasteita ja muokataan asenteita erityisesti ammattikoululaisten ja nuorten vanhempien parissa.	Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa.	Ehkäisevän päihdetyön koordinaattori/ koko henkilöstö	● (etenee suunnitellusti) - Koordinaattori on osallistunut valtakunnallisen ja Itä-Suomen Pakka-toimintatavan kokouksiin sekä valtakunnallisen ehkäisevän päihdetyön ohjausryhmän toimintaan. Pakka-toimenpiteinä on toteutettu integroidut ostokokeet. Vastuullisia anniskelijoita ja rahapelipaikkoja on palkittu mm. diplomeilla. Tarjontatyöryhmä on kokoontunut. - Pakassa on toteutettu myös laaja rahapelikampanja, jossa mukana järjestöjä, Veikkaus ja S-ryhmä. Tuloksina on syntynyt mm. viisi Youtube-videota, paljon Instagram-materiaalia, lehdistärtikkeleitä, Pitkälahden ABC-aseman kanssa toteutettu kampanjapäivä, jolle tulee vielä jatkoa. Uusia yhteyksiä on syntynyt, esim. urheiluseuroihin. Kampanja sai laajaa somenäkyvyyttä. - Ehkäisevän päihdetyön viikko on toteutunut suunnitellusti, viikon aikana on kohdattu useita tuhansia kuopiolaisia. Viikon painopisteenä oli erityisesti ehkäisevän päihdetyön näkyminen Juankoskella sekä yläkouluikäisiin nuoriin kohdistuvat toimenpiteet. - Koordinaattori on pyydetty KYSin Savuttomuustyöryhmän jäseneksi ja kaupungin edustajaksi valtakunnallisten opioidi-korvaushoidon verkostopäivien järjestämiseen. Koordinaattori on kouluttanut KYSin päivystyksen henkilöstöä riippuvuuksiin, AUDITiin ja mini-interventioihin liittyen. Koordinaattori on myös ollut mukana Aggredi-hankkeen loppuseminaarin järjestelyssä

				(ja ohjausryhmässä). Koordinaattori on pitänyt luennon ikäihmisten päihdeiden käytöstä Pohjois-Suomen päihdepäivillä Rokualla. - Neljäs Huomaa lapsi-ryhmä Kuopiossa on loppuleiriä lukuun ottamatta toteutunut. Toiminnassa on ollut mukana 5 perhettä ja yhteensä kymmenen 6-14-vuotiaasta lasta, jotka ovat kokoon-tuneet alkuleirille ja 13 kertaa viikoittain. - Jalkautuvaa ept:tä on tehty Savon ammatti- ja aikuisopistolla, Hyvinvointivirtaa-tapahtumissa sekä kuopiolaisten yläkou-luikäisten nuorten parissa (erit. Petonen).
Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kan-nustetaan aktiivisuuteen.	Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia omaehtoisen hyvinvoinnin edistämiseen lähipalveluperiaatteella. Opiston palvelut suunnitellaan ja tuote-taan asiakaslähtöisesti. Arviointijärjestel-mä mahdollistaa kuntalaisten aktiivisen osallistumisen ennaltaehkäisevien palve-lujen tuottamiseen.	Kansalais-opiston reh-torit, vastuu-opettajat ja koulutus-suunnittelijat	● (etenee suunnitellusti)	Kansalaisopisto on järjestänyt 1865 eri ainealueiden kurssia, joista 820 on järjestetty haja-asutusalueilla. Opiston koko toiminta-alueella toimii n. 30 opistoyhdysheikön verkosto, jotka välittävät asukkaiden toiveita omalta asuinalueeltaan. Asiakaslähtöisyys toteutuu myös sähköisten palaut-teiden ja sosiaalisen median kautta.
	Kuopiolaiset kansalaisjärjestöt tuottavat monipuolisia hyvinvointia edistäviä palve-luja eri-ikäisille koko kaupungin alueella. Järjestöjen toimintaa ohjataan avustetta-van toiminnan osalta kaupungin strategian mukaiseksi. Vahvistetaan yhteistyötä jär-jestöjen välillä sekä kaupungin kanssa. Ely-keskuksen kanssa jatketaan kansa-laistoimijalähtöisten kokeiluhankkeiden rahoitusta. Tarjotaan järjestöille ja kunta-laisille käyttöön vapaaehtoistyö.fi palvelu jonka kautta mahdollisuus aktivoida kun-talaisia vapaaehtoiseksi tai liittyä vapaa-ehtoistöiden tarjoajaksi.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, kansalaistoimin-nan asian-tuntija	● (etenee suunnitellusti)	Vuoden 2018 avustushaussa tuli 357 hakemusta, joista suurin osa sähköisesti. Seurafoorumit järjestetty 3 kertaa, nuorisöjär-jestöjen tapaaminen Riisassa, ollaan mukana Sakke-hankkeessa ja Veke-hankeessa, Tukipilarin kanssa järjestetty yhteistyöiltä kirjastolla, Kotiseutuliiton kanssa työpaja ja eläke-läisjärjestöjen syystreffit KuvaKukossa. Kake-toimintasuunnitelma 2018-2020 hyväksytty kaupungin-hallituksessa ja maakunnan yhteistyöryhmässä. Syyskuun Kake-haussa 4 hakemusta. Kuopion Kake-toimintaa esitelty Mikkeliissä ja Maaseutuparlamentissa Leppävirralla. Tarjottu järjestöille ja kuntalaisille käyttöön vapaaehtoistyö.fi palvelu jonka kautta mahdollisuus aktivoida kuntalaisia vapaaehtoi-seksi tai liittyä vapaaehtoistöiden tarjoajaksi. Sivuston haas-teena ollut syksyllä tekniset ongelmat.
Liikuntaan aktivoinnin ta-voitteena asukkaiden hy-vinvoinnin edistäminen; Ennaltaehkäistään lasten ja nuorten ylipainoa.	Ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Aktiivisuuteen kannustavat toimenpiteet. Aktivoida kaiken ikäisiä kuntalaisia liikun-nallisen ja aktiivisen elämäntavan piiriin, tiiviissä yhteistyössä eri seurojen ja toimi-joiden kanssa.	Liikunnanoh-jaajat, kansa-laisopiston rehtorit, vas-tuupettajat ja koulutus-suunnittelijat	● (etenee suunnitellusti)	Erityisryhmät: Sporttiskerho toiminta jatkunut ennallaan. Mata-lankynnyksen päiväkotiryhmät jatkuneet uusissa päiväkodeis-sa. Erityisryhmät toimineet normaalisti ja toimintaa kehitetty eteenpäin .

	Lisätään lasten ja nuorten liikkumista. Ikäihmisten aktiivisuus lisääntyy ja iäkkäät ihmiset pärjäävät pidempään kotona. Kuntalaisten liikuntaan aktivoiminen terveydenhuollon kustannuksien supistamiseksi. Liikuntapalveluketjutoiminnan kehittäminen. Yhteistyön kehittäminen paikallisten seurojen, järjestöjen ja yritysten kanssa. Toteutetaan lautakunnan hyväksymää liikuntapalvelusuunnitelmaa.	Eri-ikäisille suunnattujen tapahtumien organisointi ja toteuttaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Lapset ja nuoret: Liikuntapolku / Liikkuva Koulu –toiminnan kehittäminen. Loma-aikojen liikunnallisen toiminnan tarjoaminen. Työikäiset: Liikuntaneuvonnan säännöllinen toteuttaminen työttömille ja elämäntapariskissa oleville. Erytisryhmät: Kaikissa ikäryhmissä erityisryhmien toiminnan jatkuminen ja kehittäminen. Ikääntyneet: Erilaisten toimintamuotojen avulla ikääntyneiden aktivointi liikunnallisen elämäntavan piiriin. Kehitetään Voimaa Vanhuuteen ohjelmassa uusia toimintamalleja ikäihmisten toimintakyvyn parantamiseksi, pilottialueena Keskusta ja Puijonlaakso. Maaseutualueen liikunnanohjaaja toteuttaa maaseutualueilla kaiken ikäisille liikuntaan aktivointia. Kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta mahdollistaa kaikenikäisten kuntaalaisten aktiivisen liikkumisen ohjatusti ja kannustaa omaehtoiseen liikkumiseen.		Ikääntyneet: Järjestetty Liikunnasta Virtaa Eläkevuosiin-kurssi. Vertaisohjaajille työnhuolto/ideapäiviä noin kerran kuukaudessa. Poikkihallinnollinen yhteistyö jatkunut kuntoutuksen ja kansalaisopiston kanssa. Voimaa Vanhuuteen-ohjelman myötä uusia toimintoja käynnistetty Puijonlaakso-keskusta alueelle, Naati Nuapurista-Kerrävy yhteen-taloyhtiöiden jumpat sekä Liiku,leiki ja ilostu ylisukupolvien jumppa Puijonlaakson toimintakeskuksessa. Maaseutualueet: Yleisiä kuntosaliohjauksia järjestetty kaiken ikäisille. Liikuntaneuvonta jatkunut maaseutualueilla. Vertaisohjatuissa ryhmissä tutoroiminen ja Juankoskella pidettiin vertaisohjaajille vesijumppakoulutus. Juankoskella käynnistetty vertaisohjattuja ryhmiä. Tapahtumien järjestämistä yhteistyössä seurojen ja järjestöjen kanssa. Työikäiset: Liikuntaneuvontaa toteutettu 30-64-vuotiaille. Matkailun liikuntaryhmät jatkuneet. Poikkihallinnollinen yhteistyö liikuntaneuvonnan merkeissä. Stop Dia-hankkeen ryhmäohjauksia toteutettu yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Lapset ja nuoret: Liikuntapolku / Liikkuva koulu toiminnot jatkuneet ja uusia tapahtumia järjestetty uusien yhteistyötahojen kanssa. Perheliikuntapäivän onnistunut kokeilu. Kansalaisopisto on järjestänyt kaupunki- ja maaseutualueilla 637 liikunta- ja tanssikurssia eri ikäryhmille. Lisäksi opisto on järjestänyt useita terveysaiheisia luentoja yhteistyössä yhdistysten kanssa, joita on ollut mahdollista seurata etäpisteissä tai kotona.
	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.		Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, hyvinvointikoordinaattori	(etenee suunnitellusti) Hyvinvointikertomusta täydennetty päivitettyillä indikaattoritiedoilla. Hyvinvointitavoitteet hyväksytty osana toiminta- ja talousarviota. Hyvinvointitavoitteiden esittämistä työstyö ja viimeistellään vuonna 2018 alkuvuodesta luottamushenkilöstölle. Muistutettu, että huomioitaisiin hyvinvointitavoitteet käyttösuunnitelmissa kirjattaessa toimenpiteitä. Hyvinvointitavoitteiden yhteys uuteen strategiaan hyvä.

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tuetaan taiteen ja kulttuurin keinoin. Kuntalaiset huolehtivat aktiivisesti omasta hyvinvoinnistaan.	Kulttuuriin aktivointitoiminta edistää kulttuurista osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta sekä parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta. Tarvelähtöiset toiminnot kohdistetaan ennaltaehkäiseviin palveluihin niille asiakasryhmille, joissa toimenpiteiden vaikuttavuus on suurin sekä talouden että hyvinvoinnin kannalta arvioituna mm. lapset, nuoret, vanhuksat, erityisryhmät ja syrjäytymisvaarassa olevat. Asiakkaita opastetaan oppimaan, kokemaan, näkemään ja ilmaisemaan itseään eri taiteen keinoja hyödyntäen sekä tutustumaan taiteen ja kulttuurin eri aloihin. Asiakkaita rohkaistaan toimimaan itse kulttuuri- ja taidepalvelujen tuottajina. Kulttuurisuunnittelijat koordinoivat ja kehittävät yhdessä sidosryhmien kanssa kulttuurikasvatuksen ja kulttuuriin aktivoimisen toimintamalleja mm. Kulttuuripolku, yhteisötaiteilijatoiminnot, soveltavan taiteen työpajat sekä Kuopion kaupungin kulttuuritapahtumat ja viralliset juhlat. Painopisteenä on kiusaamisen ehkäisyn edistäminen. Uusia toimintoja kehitetään resurssien mukaan. Lisäksi edistetään kulttuuriin aktivoimisen ja kansalaisopiston välistä sisäistä yhteistyötä sekä 3. sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä. Kuvakukko Kuopiossa ja KinoManttu Nilsiässä tarjoavat monipuolista elokuvatarjontaa kaiken ikäisille. Opiskelijoiden ja eläkeläisten elokuvakerhot yhteistyössä alueellisten toimijoiden kanssa (mm. ISAK). Koululais- ja päiväkotinäytöksiä järjestetään säännöllisesti. Event-Cinemassa konsertit, oopperat ja baletit.	Kulttuuriitiimi, kansalaisopiston rehtorit, vastuupettajat ja koulutus-suunnittelijat	(etenee suunnitellusti) Käynnissä Kulttuuripolku varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Pienryhmätaidetoimintaa Pinarilla ja Tyttöjen talolla. Käynnissä OKM-hankkeet Kulttuuri kulkee mukana (alueellisen kulttuuritoiminnan kehittämishanke), Taidetaikureita ja kulttuurikamuja (avoimen taidekasvatuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja kulttuurisen nuorisotyön kehittäminen) sekä Taidehässäkkä (koulujen taidekerhotoiminta). Koordinoitu Supersyysloma ja aloitettu Unkarin kulttuuriviikko Kuopiossa 2018 -tuotanto. Kulttuurisuunnittelija osallistunut Unkarin Györin kirjamesuille ja tutustunut unkarilaisiin taide-toimijoihin. Lasten ja nuorten Pakkaspäivät -tuotanto käynnissä. Esitelmä hyväksytty ja esitelty valtakunnallisessa lastenkulttuurifoorumissa Hämeenlinnassa, sisältönä kummitaiteilijana Petosella. Kiitos kaveruudelle -työpajat kuudesluokkalaistille ovat sisältäneet osallistavia draamaharjoituksia, jotka ovat kehittäneet oppilaiden itsetuntoa, yhteistyö- ja tunnetaitoja. Kiitos kaveruudelle -työpajoja ja kiusaamisen vastaista toimintaa on esitelty laajasti mm. Yle Puheen Aspekti -ohjelmassa, Fidea-lehdessä sekä Itä-Suomen aluehallintoviraston koulutuksessa Joensuussa. Kulttuurista vanhus- ja erityisryhmätyötä on toteutettu erilaisille asiakkaille esimerkiksi yhteisötaiteellisten toimintamallien kautta. Palveluita on tarjottu niin kaikille avoimina (esim. Kulttuurikahvila 60+, Männistön kuvapaja), rajattuina (esim. Leväsen dementiaosasto) kuin yhteisöllisinäkin (esim. palvelukeskukset). Yhteistyössä on koordinoitu mm. poikkihallinnollisia Kulttuuri vanhustyön tukena ja Kulttuurisen vammaistyön yhteistyöryhmiä sekä osallistuttu valtakunnallisen Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön verkosto Ailin alatyöryhmätyöhön ja verkostopaamisiin. Toteutettu kulttuurisen vanhustyön työryhmän palveluhaku, jolla haetaan taiteilijoita työskentelemään ikäihmisten yhteisöissä. Oltu mukana Kuopion keskustan alueen, Nilsiän, Juankosken ja Maaningan itsenäisyysjuhlan suunnittelussa ja koordinoimisessa, sekä tiedotettu koko kaupungin alueella järjestetyistä itsenäisyysjuhlalista. On koordinoitu Suomi 100 -juhlavuoden

		Kansalaisopiston monipuolinen kurssitarjonta mahdollistaa kaikenikäisten kunta-laisten aktiivisen taiteen opiskelun, tuottamisen ja kokemisen.		materiaalien lainausta sekä aloitettu vuoden 2018 hyvinvointiseminaarin tuottaminen. Kansalaisopistossa on opetustarjonnan lisäksi järjestetty lukuisia näyttelyitä ja konsertteja (esim. 100-vuotisjuhla Musiikki-keskuksella), joissa opiskelijat ovat olleet aktiivisia tuottajia.
	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Annetaan lausuntoja aiheesta, toimitaan aktiivisesti posote yms. ryhmissä, kehitetään omaa toimintaa tavoitteen suunnassa yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	● (etenee suunnitellusti) Maakunnan HYTE-ryhmätyöskentely jatkunut. Alatyöryhmässä työstetty alueellista hyvinvointikertomusta. Puheenjohtajana toiminut hyvinvointikoordinaattori. Alueelliseen hyvinvointikertomus ollut kommentoille Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmässä. Kaupungin hyvät asiakaspalvelulähtöiset palvelut pyritty huomioimaan alueellisessa hyvinvointikertomuksessa.
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksikön hankintakäytäntöjä kehitetään kustannustehokkaammiksi ja huomioidaan hankintalain uudistus. Yhteistyösopimuksia isoimpien tapahtumatoimijoiden kanssa päivitetään.		■ (etenee hitaasti tai osittain) Leader-hanke on päättynyt. Sekä hankkeen puolesta, että kaupunki katsoo, että nuorisopalvelut ja asukastupatoiminta voidaan järjestää kustannustehokkaammin kaupungin toimista. Asukastuvalle tulisi kuitenkin saada vakituinen työntekijä kaupungin uudelleen sijoitettavista.

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Tilojen käyttöä seurataan ja arvioidaan toiminnan tarpeiden kannalta.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	● (etenee suunnitellusti) Kolme liikunnanohjaajaa siirtyneet hallilta kansalaisopistolle terveempiin työtiloihin. Maaninka- talolta etsitty sopivaa tilaa asukastuvalle. Yhteisneuvottelu srk, kirjasto, yhteispalvelupiste. Keskustan asukastupa Voiportilta Suokadun toimintakeskukseen. KuvaKukon/ Vuorikatu 27 remontti siirtyy.

Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehelipotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Helpotukset otetaan huomioon, kun ne koskevat hyvinvointipalveluita.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	▼ (ei etene / ei alkanut) Verohallinnon taholta tällaisia helpotuksia ei ole tullut.
------------------	---	--	----------------------------------	---

7. Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tulokellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Seurataan ja annetaan palautetta palveluista.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	▼ (ei etene / ei alkanut) Ei ole toistaiseksi koskenut meitä.

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstö- ja työllisyysohjelman toteutuminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Olemme valmiita ottamaan opiskelijoita harjoitteluun ja työssäoppimiseen, kesätyöllistettyjä erilaisiin tehtäviin, asukastupatyöntekijöiksi TE-keskuksen kautta ja kaupungin uudelleen sijoitettavia asukastupaohjaajiksi.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja/ henkilöstö	● (etenee suunnitellusti) Asukastuvilla harjoittelijoita, kuntoutettavia, opiskelijoita työllistettyjen lisäksi. SAKKYn kanssa sopimus työssäoppimispaikoista asukastuvilla. Opinnäytteidentekijöitä. Yksi uusi lähiötyöntekijä saatiin vakinaistettua kaupungin uudelleen sijoitettavista henkilöistä.
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Ks. tavoite 20,	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	■ (etenee hitaasti tai osittain) Sairauspoissaolot niin kansalaisopiston kuin kansalaistoiminnan aktivoinninkin osalta ovat kasvaneet. Sairauspoissaolot ovat tästä huolimatta huomattavasti alhaisemmat kuin kaupungin keskiarvot.

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategia-työhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys- ja sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan aktiivisesti strategiatyöhön.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu strategian laadintaan talous- ja strategiaseminaareissa & kaikissa muissa ryhmissä ja työpajoissa, mihin on kutsuttu.
	Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Käytetään kannustavan palkkauksen mahdollisuuksia hyväksytyn talousarvion puitteissa.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	● (etenee suunnitellusti) Ks. edeltä. Henkilöstön kanssa keskusteltu kertapalkkioiden jakamisesta, mutta he eivät halua eriarvoistamista. Jokaisen uuden työsopimuksen yhteydessä palkkaperusteet tarkasteltu.
Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Oman työyhteisön kehittäminen hyvänä työpaikkana: monipuoliset työnteot, jaksamista tukeva TYHY-toiminta, tva-tarkastelut.	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja	● (etenee suunnitellusti) TYHY-päivä elokuussa Konnevedellä, kehittämisspäivä Pursi-seuralla marraskuussa, työhyvinvointikysely ja -suunnitelma opiskelijan tekemänä. Säännölliset, kaikille tarkoitetut työpaikkakokoukset. Yhdessä suunnittelu ja arviointitekstit Suuntaan.

Taidepalvelut

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1. - 31.12.2017

Toiminta

Musiikkikeskuksen tapahtumien määrä vuonna 2017 yhteensä 720 (v. 2016 666), joissa kävijöitä yhteensä 114.176 (v. 2016 111.150). Kaupunginorkesterin konsertteja oli 185 (v. 2016 196) joissa kuulijoita 46.646 (v. 2016 45.847). Talon tapahtumien kasvu johtuu osaltaan siitä, että kesällä 2016 talo oli remontin takia kokonaan suljettuna lähes kaksi kuukautta, kesällä 2017 pystyttiin joitakin tapahtumia järjestämään.

Teatterissa oli esityksiä ja tapahtumia vuonna 2017 yhteensä 372 (vuonna 2016 313 tapahtumaa). Omia esityksiä näistä oli 193. Kävijöitä oli kaikkiaan 76.116 henkilöä (vuonna 2016 74.530 henkilöä). Omissa esityksissä 42.189 henkilöä.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Musiikkikeskuksen vuoden 2017 talousarvio oli lähtötilanteessa n. 200.000 alijäämäinen. Alijäämä on saatu kompensoitua v. 2016 positiivisella tuloksella 78.884 € ja kaupunginhallituksen erillismäärärahalla 100.000 €. Tulotavoitteesta jäätin vuonna 2017 38.441 euroa, joka saatiin kompensoitua toimintakulujen alituksella 47.253 euroa.

Teatterin talous toteutui vuonna 2017 menojen näkökulmasta hyvin: tarkalla menokurilla saavutettiin n. 50.000 euron säästö budjetoituun nähden. Se ei kuitenkaan riittänyt kompensoimaan tuloja: esityksiä peruttiin vuoden aikana yhteensä 10 kertaa. Näiden vuoksi lipputulotavoitteesta jäätin n. 100.000 euroa. Toisaalta tilavuokraus onnistui suunnitellusti ja käsiohjelmien ja narikan myynti yli odotusten.

Näin ollen teatterin toimintakate ylittyi n. 30.000 eurolla. Kun esityksiä perutaan vain force majeure – tilanteessa, tulokertymään on rajalliset vaikutusmahdollisuudet ja kesken vuoden menoihin on vaikea puuttua, koska ne ovat pääasiassa henkilöstö- ja kiinteistömenoja.

Tuottavuutta lisäävien toimenpiteiden seuranta

Musiikkikeskus on jättänyt täyttämättä avoimeksi jääneet II-viulunsoittajan ja sellonsoittajan tehtävät ja kontrabasson soittajan pitkäaikainen sairauslomansijaisuus on jätetty täyttämättä. Lisäksi useita osan vuotta avoimena olevia muusikoitten tehtäviä täytetään vain konserttikohtaisesti tai osan vuotta. Asiakaspalvelussa on toteutettu uudelleen järjestelyä yhdistelemällä tehtäviä, kokoaikaisen työntekijän siirrettyä toiseen tehtävään Kuopion kaupungilla, tehtävä täytettiin määräaikaisesti ja osa-aikaisena. Kaupunginorkesterin muusikoitten käyttökorvaussopimus (levytykset, radioinnit, televisioinnit) ei ole ollut voimassa vuoden 2017 aikana. Erilliskorvaukset korvataan pääosin vastaavana vapaana ja määräaikaisten ja sijaisten sekä ostopalvelujen määrää vähennetään.

Teatterin päivälipunmyyntiä muutettiin 1.8.2017 lukien siten, että lippuja myydään kaksi tuntia ennen esitystä sekä tapahtumien yhteydessä. Näin lipunmyyntiä keskitetään Kuopio Infoon. Eläköitymisiä ennakoidaan tehtäväkuvapäivityksin. Teatteri valmistelee henkilöstöjärjestelyjä ja tehtäväkuvia siten, että ulosvuokraustoimintaa voitaisiin lisätä alkukesästä ja alkusyksystä, kun teatterin oma toiminta on tauolla.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Aulapalveluhenkilön avoimeksi jäänyt tehtävään valittiin teatterin asiakasneuvoja 1.8. alkaen, 2.8. alkaen orkesterissa aloitti neljä uutta muusikkoa toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa: suomalainen huilun varaäänenjohtaja ja kaksi venäläistä I-viulunsoittajaa ja venäläinen II-viulunsoittaja. Ulkomaalaiset hakijat hakevat enenevässä määrin muusikoitten tehtäviä.

Vuoden vaihteessa oli kaksi näyttelijäntehtävää laajassa julkisessa haussa, toista ei saatu täytettyä vaikka hakuaikaa jatkettiin. Tarjolla olisi ollut kahden vuoden määräaikainen tehtävä, joka olisi ollut työnantajalle edullisempi tapa kuin järjestää rooli vierailevaa näyttelijää käyttämällä. Teatterilla on tulossa joitakin avain-tehtäviä täytettäväksi eläköitymisten vuoksi – se tulee olemaan jonkinlainen haaste. Syksyllä saatiin täytettyä pätevällä valosuunnittelijalla määräaikainen sijaisuus, tavoitteena on saada vakinaistettua tehtävä ja kehittää valotekniikkaan äänitekniikan mallin mukainen järjestely.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Musiikkikeskus rekrytoi esiintyviä taitelijoita ostopalvelujen kautta.

Taidepalvelujen ravintoloitsijana jatkaa Kanresta. Lippupiste Oy toimii lipunmyynnin operaattorina.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Musiikkikeskus on lisännyt ammattimaisen järjestyksenvalvonnan käyttöä tilaisuuksissa. Ovien sähkölukituksen laajentaminen Musiikkikeskuksen tiloissa on työn alla, samoin nykyisen valvontatason ja turvallisuushuhtien kartoitus ja päivittäminen nykytilanteen vaatimalle tasolle.

Teatterilla selvitetään mahdollisuutta luopua naulakkomaksusta, koska rahankäsittely ja sen oikeellisuuden valvonta on haastavaa. Päivälipunmyyntiä rajaamalla pienennetään samalla ovien aukioloaikaa ja vapaata kulkua kiinteistöön, sekä vähennetään yksityöskentelyyn käytettyä aikaa.

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö		Seuranta 31.12.
Yhteistyöha-kuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Musiikkikeskus tuo yhteistyössä kuopiolaisten ja Kuopio-Tahko -alueen muiden toimijoiden ja yritysten kanssa palveluja lähemmäs kuntalaisia niin Kuopiossa, kuin Kuopion lähialueilla. Kaupunginteatterin sidosryhmäyhteistyötä kehitetään ja pyritään löytämään uusia asiakasryhmiä ja yhteistyökumppaneita.	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja		(etenee suunnitellusti) Pienyhtyeitten konsertteja on toteutettu yhteistyössä alueen eri yritysten kanssa. Henkilökunta on jalkautunut eri tapahtumiin; mm. Kuopio juhlii ja Yliopiston kauden avajaiset, joiden aikana informoidaan asiakkaita Musiikkikeskuksen toiminnasta ja otetaan vastaan asiakkaiden toiveita ja palautteita. Humanistisen AMK:n kulttuurituotannon opiskelija toteutti loka-joulukuun aikana tapahtumatuotannon asiakaskyselyn. Tulosten analysointi kevään 2018 aikana. Musiikkikeskus toteutti vuonna 2017 Suomi-100 Juhlavuoden merkeissä neljä yleisölle avointa keskustelutilaisuutta. Teatterilla on toteutettu uusia yhteistyömalleja, esim. Koirien Kalevala -ooppera Mustin ja Mirrin kanssa. Teatteri on saanut myytyä kuluvan vuoden aikana kokonaisia esityksiä yhteistyökumppaneille ja siihen oheen vuokrannut talon esim. seminaarikäyttöön, näistä on saatu kehitettyä hyvä konsepti. Tähän kiteytyy myynnin ja markkinoinnin onnistuminen, taloudellisesti merkittävä yhteistyö kolmannen osapuolen kanssa sekä talon henkilöstölle hyvä tilanne: täysi sali! Teatteri on jalkautunut esim. Kauppakeskus Matkukseen lasten tiistaina sekä päiväkoteihin tekemään toisaalta yleisötyötä ja toisaalta markkinointia (Ronja Ryövärintytär).

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Kaupunginorkesterin pienyhtyeet jatkavat jalkautumista palvelutaloihin, laitoksiin, kouluihin ja päiväko-teihin. Kaupunginteatterin "avoimet päi-vät". Yleisötyön (esim. teatteripol-ku) kehittäminen ja edistäminen.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterin-johtaja	(etenee suunnitellusti) Kaupunginorkesterin 76 pienyhtyekonserttia mm. laitoksissa, kouluis-sa, erilaisissa tapahtumissa, juhlissa, kotikonserteissa Kuopiossa ja Kuopion lähikunnissa on saavuttanut n. 4.000 kuulijaa neljän ensim-mäisen kuukauden aikana. Touko-elokuun aikana kaupunginorkesterin pienyhtyeet konsertoivat 11 kertaa tavoittaen 824 kuulijaa. Syys-joulukuun aikana kaupunginorkesterin pienyhtyeet konsertoivat 12 kertaa, kuulijoita 2.516. Pienyhtyekonsertit ovat olleet yleisölle maksuttomia. Suomen kulttuuri-rahaston sponsorioima, 8 luokkalaisille suunnattu Taidetestaajat kon-sertti järjestettiin 20.9., esiintyjinä Kuopion kaupunginorkesteri, kapel-limestari Mikk Murdvee, tanssijat Ville Nylen ja Pauliina Aladin, viuluso-listi Sanna Haverinen. Teatteri on käynnistämässä pitkähkön tauon jälkeen teatteriasiamies-verkostoa. Teatteri haluaa nostaa profiiliaan maakuntateatterina. Kun-talaisten tietoisuutta ja osallisuutta edistetään, esimerkkinä syksyllä kantaesityksensä saava Siipirikkoja ja matriarkkoja, johon kuntalaisilta kerätään korkokenkiä lavastuksen toteuttamista varten. Teatterin avoimet harjoitukset ovat olleet niin suosittuja, että kaikki halukkaat eivät ole mahtuneet saliin. Kehitämme edelleen sitä niin, että kynnys on matalalla tulla - yleisötyön ja markkinoinnin näkökulmasta on tärkeää saada taloon käymään ihmisiä, jotka eivät muutoin välttä-mättä koskaan tulisi. Teatterin tehtäväkuvia ja tulevien vuosien henkilöstösuunnittelua teh-dään painotuksena yleisötyö. Iso julkisrahoitteinen talo on velvollinen tuottamaan saavutettavaa, maksutontakin teatteripalvelua ja teatteri-kasvatusta kuntalaisille, toisaalta uusien yleisöjen löytäminen ja kas-vattaminen on välttämätöntä. Tämä on samalla yksi osa markkinointia.

				Teatteri jatkaa avoimia harjoituksia. Syksyn aikana aloitettiin tekijät esiin tapahtumat, joissa ovat yleisön jututettavina olleet esimerkiksi näytelmän ohjaaja, näyttelijöitä jne. Teatteri on pyrkinyt systemaattisesti "avaamaan oviaan" kuntalaisille.
	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Tarjotaan taidepalvelujen tiloja ennaltaehkäisevään valistustyöhön.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	(etenee suunnitellusti) Kaupunginorkesterin konserttien pääsylippujen hinnoittelussa on huomioitu sota- ja rintamamiesveteraanit, -lotat ja sotainvalidit, työttömät, opiskelijat, lapset ja eläkeläiset. Teatteri kutsuu koeyleisöksi erilaisia ryhmiä esimerkiksi sosiaalitoimen kautta, lisäksi järjestetään "kulissikurkistuksia" vaativillekin erityisryhmille.
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Taidepalvelut hyväksyy seuraavat arvosetelit: Liikunta- ja Kulttuuriseteli (Smartum), Virikeseteli (Edenred Finland Oy) ja Tykykuntoseteli+ (RJ-Kuntoseteli Oy) ja Sporttipassi.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	(etenee suunnitellusti) Lipunmyynnissä on vastaanotettu maksuvälineenä em. arvosetelit.

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Taidepalvelujen tiloja vuokrataan konserttien, kansallisten ja kansainvälisten kokousten, kongressien ja muiden tapahtumien pitopaikaksi. Vuoden 2017 aikana valmistellaan toiminnan siirtämistä väistötiloihin Musiikkikeskuksen remontin ajaksi 1.1.-31.8.2018.	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	(etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksessa on ollut ensimmäisen seurantajakson aikana 43 konserttia: mm. Eppu Normaali, Aseveli-iltamat, Mikko Kuustonen, Apocalyptica, kaupunginorkesterin 6 sinfoniasarjakonserttia Charlie Chaplin Nykyaika-elokuva livesäestyksellä viihde ja lastenkonsertteja. 68 kokousta tai kongressia: mm. Epilepsiasymposium & Pohjoismaiset KNF-päivät, Suomen kardiologinen seura, ja 28 muuta tapahtumaa: mm. Kuopion Reippaan Polkuja -koreografiakilpailut, Miina Äkkijyrkän pop up -taidemyyntinäyttely, Samuelin Poloneesi, Naisen ääni konsertti ja presidentti Niinistön maakuntakierros, Kansalaisopiston 100-v juhla, Sakustar2017 -tapahtuman avajaiset (valtakunnallinen kulttuurikilpailu kaikille ammattiin opiskeleville). Touko-elokuun aikana Musiikkikeskuksessa oli 17 konserttia, joista kaupunginorkesterin konsertteja 12, mm. vappukonsertti, kehitysvammaisille ja lapsille suunnatut konsertit, sinfoniakonsertteja, tilaussoitto Animecon-tapahtumassa ja Kuopio Juhl -ilmaiskonsertit. Muita tapahtumia Pullukka Run ja Kuopio Tanssi ja Soi -tapahtumat kesäkuussa, elokuussa Varusmiessoittokunnan Kasari-konsertti oli loppuunmyyty. Kokouksia ja muita tapahtumia oli 92, joista mainittakoon toukokuussa Vasemmistonuorten puoluekokous ja Idols-kuvaus, heinäkuun Animecon-tapahtuma ja elokuussa Tehyn puheenjohtajakierros. Musiikkikeskuksen ja kaupunginorkesterin väistötila remontin aikana on Kalevalan koulu. Tilat on yhteistyössä tilakeskuksen kanssa varattu. Musiikkikeskus joudutaan tyhjentämään kokonaan ja muuton suunnittelu yhteistyössä tavaroiden siirtämisen tekvän Martelan kanssa on aloitettu ja varastointitiloja hankittu. Syys-joulukuun aikana Musiikkikeskuksessa oli yhteensä 60 konserttia, joista 20 oli kaupunginorkesterin, muut ulkopuolisen järjestäjän järjestämiä. Koko vuonna Musiikkikeskuksessa pidettiin yhteensä 110 konserttia, joissa kuulijoita yhteensä 50.516. Uusina vierailijoina vakioasiakkaiden lisäksi konsertoivat mm. Paula Vesala, Olavi Uusivirta ja Russia with dance -produktio, Cheer Stars 15 v (kuopiolainen kilpacheerleading). Lapsille suunnattuja konsertteja oli Herra Heinämäki

				ja Ti-Ti Nalle -konsertit. Paikallisvoimin toteutettuja konsertteja: Oi mikä ihana ilta (Matti Sariola ja Anja Lappi), Röllimäistä meininkiä (Haapaniemen nuorisomusiikki) ja Puhlatajien joulukonsertti (Kuopion Nuorisomusiikki). Stand up esiityjiä: Ilari Johansson ja Ismo Leikola. kaupunginorkesterilla oli 8 sinfoniasarjakonserttia, perhe-, vanhusten-, elokuvamusiikin-, musikaali- ja joulukonsertit ja avoimia harjoituksia. Kaupunginorkesterin konsertteja oli koko vuonna yhteensä 185, joissa 46.646 kuulijaa. Kokouksia seurantajakson aikana oli 73, koko vuonna yhteensä 185, kävijöitä kokouksissa vuoden 2017 aikana yhteensä 15.945. Muita tapahtumia 26, koko vuonna yhteensä 105, joissa kävijöitä 35.334. Em. tapahtumista mainittakoon esim. Puuropäivä 6.9., Syödään yhdessä 7.9., Kaatuneitten omaisten valtakunnalliset hengelliset kulttuuripäivät 16.-17.9., Suomen Lottaperinneliiton liittokokous 8.10., Vaalijalan juhluvuoden seminaari 31.10., Itä-Suomen valmiusseminaari 15.11., Päihdetyön seminaari 16.-17.11., MTK Pohjois-Savon 100-vuotisjuhlaseminaari ja juhla, 6.12. Itsenäisyyspäivän juhla, useita tapahtumia sävytti Suomi 100 -juhlavuosi. Musiikkikeskuksen tapahtumia yhteensä vuoden 2017 aikana 720, joissa kävijöitä 114.176. Syksyn 2017 aikana Musiikkikeskuksen henkilökunta pakkasi Musiikkikeskuksen kaikki kalusteet ja tavarat väistötiloihin muuttoa varten. Hallinto henkilöstö muutti 15.12. Linnanpellon koululle (Kalevalan koulu), muusikot 20.12. Osa tavaroista sijoitettiin Neulamäkeen armeijan entisiin tiloihin. Teatterin näytäntökalenterin ulkopuolisia tapahtumia ensimmäisellä vuosikolmanneksella oli yhteensä 20 kappaletta, ja osallistujia näissä oli yhteensä 8867. Esimerkkeinä mainittakoon Pohjois-Savon Urheilu-gaala, erilaiset yleisökierrätykset, Kalpan Voittajaksi -seminaari, sekä Itä-Suomen AVIn koulutustilaisuus. Kesällä oli joitakin tapahtumia teatterin tiloissa, kuten Ismo Leikolan Stand Uppia ja Kimmo Timosen Roast sekä Paula Heinosen hyvinvointiluento. Koska teatteri on kesällä kiinni ja henkilöstö pitää keskitetysti lisä- ja ylityövapaita sekä vuosilomia, tämä kesäajan toiminta vaatii paljon kehittämistä vielä. Nämä muutamat tilaisuudet menivät kuitenkin talon näkökulmasta oikein hyvin. Syyskauden aikana teatterissa oli 21 muuta kuin teatteritapahtumaa. Esimerkiksi Savon Sanomien 110-vuotisjuhla, Savonia Ammattikor-
--	--	--	--	---

				keakoulun valmistujaisjuhla sekä lentopallotapahtuma (Savo Volleyn julkistaminen). Kaiken kaikkiaan v. 2017 aikana muissa kuin teatteritapahtumissa kävi n. 21000 vierasta. Yleisötyön tilaisuuksia oli yhteensä 28, ja niissä kävi n. 4 200 vierasta. Vuoden 2018 talousarvion ja käyttösuunnitelman yhteydessä valmistellaan henkilöstöjärjestelyjä, jotta alkukesä ja alkusyksy voitaisiin vielä tehokkaammin hyödyntää ulosvuokrauksiin, kun oma esitystoiminta on tauolla.
Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehapotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Taidepalveluissa otetaan käyttöön kiky-sopimuksen ja normien purun tuomia mahdollisuuksia, kuten työajan pidennys ja lomarahojen 30 % leikkaus.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	● (etenee suunnitellusti) Työajan pidennys otettu käyttöön. Käyttösuunnitelmassa on huomioitu lomarahojen 30 % leikkaus.

7. Liikelaitosten, yhtiöiden ja kuntayhtymien palvelukyky ja kustannustehokkuus

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Liikelaiston, yhtiöiden ja kuntayhtymien toiminnan tuloksellisuus ja tuottavuus	Sidosyksikköostojen hallintaa parannetaan. Kehitetään ja otetaan käyttöön sidosyksikköostoissa uusia käytäntöjä, kuten esim. tavoitehintasopimukset ja bonus/sanktio -käytäntö.	Musiikkikeskuksen tila- ja kalustovuokrahintoja ja kaupunginorkesterin pääsylippu- ja tilaussoittohintoja tarkastellaan valtakunnallinen taso ja kysyntä huomioiden. Kaupunginteatterin yhteistyötä eri tahojen kanssa kehitetään mm. hinnoittelun osalta (erilaiset yhteistyöpaketit, ns. uudet tuotteet).	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksen vuokrahintoja ei ole korotettu vuoden 2017 aikana. Prosenttivuokra ulkopuolisten konserttien kohdalla saa hyvin paljon arvostelua, ja konsertteja on menetetty mm. halleihin niiden konserttien kohdalla, joissa pääsylipun hinta on korkea. Työn alla on vuokrausperusteiden uudistus, mikä sisältäisi esim. perusvuokran korotusta, mutta mahdollisesti joidenkin vuokrausperusteiden kohdalla myös vuokrien alennusta. Lopulliset ratkaisut tilavuokrien osalta voidaan tehdä vasta syksystä 2018 lähtien, jolloin ilmastointiremontti on tehty ja Musiikkikeskus palaa väistötiloista takaisin. Esitys uudeksi vuokrahinnastoksi tehdään kevään 2018 aikana. Teatteri kehittää uudenlaisia tapoja myydä esimerkiksi erilaisia paketteja kokouksia ja muita tilaisuuksia varten.

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointi-kriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuu-henkilö	Seuranta 31.12.
Henkilöstö- ja työlli-syysohjel-man toteu-tuminen	Kaupunki tarjoaa moni-puolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Taidepalvelut tarjoaa harjoittelu-mahdollisuuksia eri ammattialojen opiskelijoille.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterin-johtaja	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskuksessa on ollut ensimmäisen neljän kuukauden aikana työharjoittelussa muusikko, teknisen alan opiskelijoita sekä yläasteen TET-oppilaita. Elokuusta lähtien Musiikkikeskuksessa on ollut työharjoittelija Ingmanedu Kulttuurialan ammattiopistosta ja Pohjois-Karjalan ammattioppilaitos, Outokummusta. Teatterilla on ollut ääni- ja valotekniikan harjoittelijoita sekä yläkoulun TET-harjoittelijoita. Valmistelussa on näyttämötekniikkaan esim. oppisopimuskoulutettava henkilö, jotta voisimme lisätä talon ulosvuokrausta. Teemme oppilaitosten kanssa tiiviisti yhteistyötä, esim. Viulunsoittaja katolla -musikaalissa Savonian tanssinopiskelijat saavat tehdä harjoittelunsa. Puvustossa/ompelimossa on myös alan opiskelijoita, samoin lavastamolla. Myös ääni- ja valotekniikassa käy säännöllisesti opiskelijoita.
Henkilöstö-työn tuotta-vuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Taidepalvelujen eri ammattiryhmien keskinäistä kanssakäymistä ja yhteistyötä lisätään. Taidepalvelujen sisäisiä rajapintoja häivytetään. Hyödynnetään, otetaan käyttöön ja pannaan täytäntöön kaupungin työnantajapalveluiden tarjoamia työhyvinvointi- ja työterveyshuolto-mahdollisuuksia.	musiikki-keskuksen johtaja ja teatterin-johtaja	● (etenee suunnitellusti) Teatteri ja Musiikkikeskus valmistelevat yhdessä Syksyn 2017 musikaalin Viulunsoittaja Katolla -toteuttamista ja orkesterin konserttien järjestämistä teatterilla keväällä 2018. Musiikkikeskuksen ja orkesterin henkilökunnalla on säännöllisesti henkilökuntakokouksia ja orkesterilla taiteellisen toimikunnan kokouksia, johon osallistuu orkesterin valitse-mia muusikoita. Musiikkikeskuksen henkilöstön ja orkesterin yhteinen syyskauden aloituspäivä pidettiin Peräniemen kasinolla. Orkesterimuusikoiden terveys-tarkastukset on aloitettu. Muusikoille suunnattuun kuntoutukseen on osallistunut yksi henkilö. Syys-joulukuun muusikoitten terveystarkastukset saatiin toteutettua, henkilöstölle tarjottiin joululounas ja yhteinen joulujuhla. Teatterilla pidetään säännöllisesti henkilökuntakokouksia, taiteellisen toimikunnan kokouksia ja palautepalavereja. Lisäksi tyhy-työryhmän kokoonpano päivitettiin ja toimintatapaa kirkastettiin ja resursseja pa-rannettiin (johtuen osaltaan viime vuoden hyvästä tuloksesta).

				Teatterin henkilökunta teki tyhy- ja opintomatkan Helsinkiin ja tutustui Helsingin kaupunginteatteriin, Oopperaan ja kävi vuorovaikutuskoulutuksessa. Terveystarkastukset toteutuvat työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti.
Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö	Seuranta 31.12.
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Taidepalvelut aktiivisena osana kaupungin strategiatyötä.	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	● (etenee suunnitellusti) Osallistuttu strategiatyöpäivään.
	Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Taidepalvelujen työn vaativuuden arviointeja jatketaan. Kaupunginteatterin erilaisia palkkausjärjestelmiä kehitetään aiempaa toimivammaksi ja joustavammaksi.	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	● (etenee suunnitellusti) Ensimmäisen seurantajakson aikana Musiikkikeskus on aloittanut aulapalveluhenkilöstön työn vaativuuden arvioinnit, työ on kesken. Kolmannen seurantajakson aikana aulapalveluhenkilöstön työn vaativuuden arviointi on valmis ja nimikkeitä yhtenäistetty. Muun toimistohenkilökunnan osalta työtä jatkettu. Orkesterisihteerin ja myyntineuvottelijoiden tva päivitetty. Teatterin näyttelijöiden palkkausjärjestelmä on päivitetty. Lisäksi yksittäisiä korjauksia tva:ihin on tehty.
Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Osaavan henkilöstön pitäminen Musiikkikeskuksessa saavutetaan tarjoamalla haasteellisia ja pysyviä tehtäviä. Kaupunginteatterilla työntekoa edellytykset turvataan ja vaalitaan laadukasta tekemistä jatkossakin.	musiikkikeskuksen johtaja ja teatterinjohtaja	● (etenee suunnitellusti) Musiikkikeskukseen ei ole palkattu uutta vakinaista työvoimaa neljän ensimmäisen kuukauden aikana. Elokuussa aloitti neljä uutta muusikkoa toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa, joista kolme on ulkomaalaista ja yksi suomalainen. Teatterille palkattiin syyskaudella määräaikainen (sijainen) valosuunnittelija. Tavoite on saada pidettyä hänet talossa ja saada kehitettyä valotekniikkaan samanlainen hyvä ja tasokas henkilöstöjärjestelmä kuin äänitekniikkaan on saatu luotua.

SELONTEKO VUODEN 2017 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN JA KASVUN JA OPPIMISEN
PALVELUALUEEN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista, tavoitteet saavuttavaa, päätösten perusteena oleva tieto riittävää ja luotettavaa. Tarkoituksena on myös, että ja lakeja, säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja omaisuutta sekä voimavaroja turvataan. Sisäinen valvonta on varmistamistyötä, joka on toimialan johdon tekemää tai johdon lukuun tehtyä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oikeusseuraamuksia aiheuttaneita ongelmia. Palvelualueiden toimintasääntöä on tarkistettu vastaamaan muuttunutta organisaatiota ja vastuista. Tiedotusta ja ohjausta on annettu myös kohdennetusti. Asioiden valmistelussa on korostunut yhteistyö ja vuorovaikutus. Vuoden 2017 viranhaltijapäätösten julkisuuden ja verkkojulkaiseminen ei ole aiheuttanut palvelualueilla ongelmaa eikä poikkeamia yhteisesti sovituista ja valtakunnallisista käytännöistä ja määräyksistä.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen sekä varojen käyttö

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta tai poikkeamista sekä niiden johdosta tehdyistä toimista on kerrottu vuoden 2017 talouden ja toiminnan seurantaraporteissa.

Talousarviomuutoksia kuluvana vuonna on esitetty molemmilla palvelualueilla mm. hanketoiminnan osalta, joilla ei ole ollut vaikutusta toimintakatteeseen..

Toimintakatteeseen vaikuttava talousarviomuutos oli kasvun ja oppimisen palvelualueella: varhaiskasvatuspalveluiden toimintatulojen alitus ja toimintakulujen ylitys. Toimintatulojen alitus johtui varhaispalvelumaksujen alenemisesta 1.3.2017 lukien, jota ei ehditty huomioimaan vuoden 2017 talousarviossa. Toimintakulujen ylitys johtuu lähinnä siitä, että talousarvioon asetettu kiky-säästötavoite (työajan pidentäminen) ei toteutunut.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen vuoden 2017 toimintakatteen toteutuma on 98,4 % ja kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen toteutuma on 99,5 % ja ilman tilinpäätöskirjausvaiheessa tulleita hyvityksiä (Servica/ ateriapalvelut ja Kaupunkiympäristön palvelualue/koulukuljetussopimus), toteutuma olisi ollut 99,8 %.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan suunnitelma on laadittu ja suunnitelma on hyväksytty hyvinvoinnin edistämisen ja kasvun ja oppimisen lautakunnissa.

Sisäisen valvonnan suunnitelmaa on toteutettu lautakunnassa hyväksytyjen painopisteiden mukaisesti.

Vuoden 2017 sisäisen valvonnan tavoitteita ja painopistealueita olivat talouden ennustaminen ja raportointi, käyttösuunnitelmiin sisältyvien tuottavuus- ja säästötoimenpiteiden eteneminen ja raportointi, käyttöönotettavaan ja suunniteltuihin tuottavuus- ja säästötoimenpiteisiin liittyvät vaikutusarvioinnit, sopimushallinta sekä hankintakäytännöt.

Talouden ennustaminen ja raportointi

Talouden toteutumatilanne ja loppuvuoden ennuste laaditaan yhdessä asiakkuus- ja palvelupäälliköiden kanssa kuukausittain kirjanpitokauden päättyttyä.

Käyttösuunnitelmiin sisältyvien tuottavuus- ja säästötoimenpiteiden eteneminen ja raportointi

Kiky-sopimuksen (työajan pidennyksen vaikutus) säästövaatimus ei varhaiskasvatuspalvelujen osalta toteutunut, tästä on raportoitu koko vuoden kuukausien nusteissa.

Käyttöönotettavaan ja suunniteltuihin tuottavuus- ja säästötoimenpiteisiin liittyvät vaikutusarvioinnit

Vaikutusarvioinnit on laadittu.

Sopimushallinta

Sopimuksista suurin osa löytyy myös D360-järjestelmästä.

Hankintakäytännöt

Hankintoja suorittavalla henkilöstölle on järjestetty koulutusta.

Omaisuuksien hankinta ja luovuttaminen

Tilikauden aikana ei ole todettu hankinnoissa, omaisuuden luovuttamisessa tai käyttöarvossa menetyksiä, merkittäviä arvon alennuksia tai jouduttu korvausvastuuseen tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Sopimustoiminta

Sisäisessä valvonnassa ei ole todettu sopimuksista aiheutuvia mahdollisia negatiivisia seurauksia toiminnalle. Työ- ja virkaehtosopimusten noudattamisessa ja tulkintatilanteissa ei ole ollut poikkeavaa vuoden 2017.

Oma arvio riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista:

Hyvinvoinnin edistämisen ja kasvun ja oppimisen palvelualueen johto katsoo, että sisäisen valvonta on pääosin hyvällä tasolla.

Eniten parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat asiat, jotka huomioidaan vuoden 2018 sisäisen valvonnan suunnitelmassa:

- henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen. Valvonnan kehittymistä edesauttaa avain- ja palveluprosessi sekä työyhteisötasoisten työhyvinvointisuunnitelmien laadintaedellytys vuodelle 2018.
- asiakasmäärän kasvun vaikutusten ennakointi (varhaiskasvatus, perusopetus)
- tiedottamisen kehittämisen tarve erilaisten häiriötilanneviestinnän osalta on huomioitu ja viestintää tullaan kehittämään vuoden 2018 aikana.

Mittaristo 2017

Juankoski sisältyy ks-2017 mittaritietoihin

Avainprosessi: **Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TP 2017	Muutos tp17/16
Kirjastopalvelut 1)	Fyysiset kirjastokäynnit/asukas	9,8	11,6	11	10,4	-1,2
	Verkkoasiointitapahtumat/asukas (kirjaston ulkopuolella tapahtunut asiointi)	4	5	5	4,6	-0,4
	Kirjaston aukiolotunnit	23 097	24 396	23 980	24 442	46
	Kirjastolainan hinta € (kaikki kulut)	3,2	2,7	2,8	2,8	0,1
	Kirjastojen tilojen määrä m ²	10 387	10 387	10 327	11 136	749
Museopalvelut	Museokohteiden kävijämäärä	60 553	69 623	60 000	75 172	5549
	Museokohteiden aukiolotunnit	5 013	5 194	5 000	5 135	-59
	Järjestetty kokoelma-aineisto kpl	1 956 042	1 961 080	1 987 800	1 964 334	3254
	Nettokustannus €/as	26,9	25,4	24,2	25,6	0,15
	Museoiden tilojen määrä m ²	9 560	9 560	9 691	9 691	131
Liikuntapaikka-	Liikuntapaikkojen käyntikerrat 2)	1 413 795	1 265 410	1 400 000	1 313 944	48534
palvelut	Liikuntapaikkojen tilojen määrä m ²	51 289	51 291	52 700	52 700	1409

1) Luvut sisältävät Kuopion lisäksi Kaavin, Juankosken ja Tuusniemen kirjastojen tunnusluvut.

2) Liikuntapaikkojen käyntikerrat sisältää sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen sekä kaupallisten tilaisuuksien kävijät

Avainprosessi: **Ohjatun hyvinvoinnin ja omaehtoisen oppimisen palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TP 2017	Muutos tp17/16
Kansalaistoiminnan	Kulttuuri- ja liikuntaryhmiin osallistuneet 1)	93 694	87 275	81 000	107 395	20 120
aktivointi	Kino-Kuvakukon ja Nilsin Mantun kävijöiden lukumäärä	29 348	27 668	33 000	39 447	11 779
	Yleis- ja erityisavustukset €/as	27,7	26,2	24,7	25,7	-1
	Asukastupaverkosto, asukastupien lukumäärä	12	12	14	10	-2
	Asukastupien kävijämäärä 2)	70 218	69 991	90 000	79 888	9 897
	Asukastupien työllistämisaikutus (henkilöä / htv) 3)	130/30	74/22	130/30	125/27	
	Kansalaistoiminnan aktivoinnin tilojen määrä m ²	1 919	1 977	2 836	2 836	859
Kansalaisopisto 4)	Kansalaisopiston opiskelijamäärä (brutto)	24 643	25 263	24 000	24 335	-928
	Kansalaisopiston opetustuntien lukumäärä	45 586	45 469	45 500	45 306	-163
	Kansalaisopiston nettokustannus €/h (ilman valt.osuuksia ja työll.)	69,6	64,5	67,4	66,30	2
	Kansalaisopiston tilojen määrä m ²	3 535	3 535	3 535	3 484	-51

1) Kulttuuriin - ja liikuntaan aktivointiin lasketaan em. ryhmiin osallistuneet sekä liikunta- ja kulttuuripolkuun osallistuneet

2) Asukastupien kävijämäärä riippuu tupien aukiolosta. Mikäli vakituksia ohjaajia on 12, kävijämäärä on 120 000. Mikäli vakituksia ohjaajia on 4, joudutaan tupia sulkemaan!! Kävijämääräarvio tällöin 90 000.

3) Asukastupatoiminta: palkkatukityöllistetyt, työharjoittelijat, työvalmennuksessa olevat sekä kuntouttavassa työtoiminnassa olevat.

4) Suoritteet sisältävät opiston koko toiminnan, myös sopimuskuntien (Kaavi, Rautavaara ja Tuusniemi) tiedot.

Kansalaisopiston mittarit ovat vuositasen mittareita.

Avainprosessi: **Taidepalvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	TP 2016	KS 2017	TP 2017	Muutos tp17/16
Kaupunginteatteri	Teatterissa kävijöiden lukumäärä	71 200	74 530	65 000	76 116	1 586
	Nettokustannukset / katsoja	66,9	61,8	71,5	63,01	1
	Näytäntöjen lukumäärä	382	313	240	372	59
	Kaupunginteatterin tilojen määrä m ²	7 982	7 982	7 982	7 982	0
Musiikkikeskus	Kävijöitten lukumäärä	134 860	111 150	120 000	114 176	3 026
	Tapahtumien lukumäärä	743	666	750	720	54
	Nettokustannukset / kävijät	2,5	2,0	2,0	2,7	1
	Musiikkikeskuksen tilojen määrä m ²	5 760	5 760	5 760	5 760	0
Kaupunginorkesteri	Konserttien kokonaislukumäärä	147	196	120	185	-11
	Kuulijoiden kokonaislukumäärä	49 450	45 847	38 000	46 646	799
	Nettokustannukset / kuulijat	60,4	61,8	74	62,5	1

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue		TP 2015	TP 2016	KS 2017	TP 2017	Muutos tp17/16
Henkilöstömittarit	Kokonaistyoaika (ilman työllistämistä)	402	404,1	415,3	402,8	-1,3
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	11,8	10,6	11	12,4	1,8

HENKILÖSTÖSEURANTA

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE

	MUUTOS EDELLISEEN VUOTEEN HTV			
	TOTEUMA 12/2016	TOTEUMA 12/2017	MUUTOS 2016/2017	MUUTOS
	HTV	HTV	HTV	%
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	174,7	174,2	-0,5	0 %
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	101,7	102,7	1,0	1 %
Taidepalvelut	122,7	121,1	-1,6	-1 %
Johdon tukipalvelut	4,0	4,2	0,2	5 %
Tapahtumapalvelut	1,0	0,6	-0,4	-40 %
YHTEENSÄ	404,1	402,8	-1,3	0 %

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE

	EROTUS HENKILÖSTÖSUUNNITELMAAN			
	TOTEUMA 12/2017	SUUNNITELMA 2017	EROTUS	TOTEUMA
	HTV	HTV	HTV	%
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	174,2	174,3	-0,1	100 %
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	102,7	107,9	-5,2	95 %
Taidepalvelut	121,1	127,5	-6,4	95 %
Johdon tukipalvelut	4,2	4,6	-0,4	91 %
Tapahtumapalvelut	0,6	1,0	-0,4	60 %
YHTEENSÄ	402,8	415,3	-12,5	97 %

SAIRAUSPOISSAOLOT

	Kal.pv/HTV 12/2016	Kal.pv/HTV 12/2017	MUUTOS 2016/2017	MUUTOS %
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	13,0	12,0	-1	-8 %
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut	6,8	9,0	2,2	32 %
Taidepalvelut	10,4	15,9	5,5	53 %
Johdon tukipalvelut	3,0	10,8	7,8	260 %
Tapahtumapalvelut			0	
Hyvinvoinnin ed. palvelualue	10,6	12,4	1,8	17 %
Ydinkaupunki	17,2	17,5	0,3	2 %

VUONNA 2017 ELÄKKEELLE SIIRTYNEIDEN MÄÄRÄ

	Hlöä	
Omatoimisen hyvinvoinnin palvelut	7	6 vanhuuseläke, 1 työkyvyttömyyse.
Ohjatun hyvinvoinnin palvelut		
Taidepalvelut	3	2 vanhuuseläke, 1 työkyvyttömyyse.
Johdon tukipalvelut		
Tapahtumapalvelut		
YHTEENSÄ	10	

**Hyvinvoinnin
edistämisen palvelualue**

KUOPIO

VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖS

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELUALUE
KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN VUOSI 2017
Tilinpäätös

	TA-2017 + TAMUT €	Toteuma 1.1.-31.12. €	Erotus €	Toteuma % Lask.=100 %	Toteuma ed. vuosi 1.1.-31.12.	Muutos % 2016/2017
--	-------------------------	-----------------------------	-------------	--------------------------	-------------------------------------	--------------------------

Bruttositovat yksiköt:

KIRJASTOPALVELUT	Toimintatuotot	769 696	786 235	16 539	102,1 %	1 002 865	-21,6 %
	Henkilöstökulut	-3 432 153	-3 371 615	60 538	98,2 %	-3 434 678	-1,8 %
	Muut kulut	-3 179 696	-3 211 395	-31 699	101,0 %	-3 022 613	6,2 %
	Toimintakulut yht.	-6 611 849	-6 583 010	28 839	99,6 %	-6 457 291	1,9 %
	Toimintakate	-5 842 153	-5 796 775	45 378	99,2 %	-5 454 426	6,3 %

MUSEOKESKUS	Toimintatuotot	307 842	296 342	-11 500	96,3 %	277 157	6,9 %
	Henkilöstökulut	-1 651 022	-1 624 027	26 995	98,4 %	-1 571 257	3,4 %
	Muut kulut	-1 690 916	-1 680 005	10 911	99,4 %	-1 694 698	-0,9 %
	Toimintakulut yht.	-3 341 938	-3 304 033	37 905	98,9 %	-3 265 955	1,2 %
	Toimintakate	-3 034 096	-3 007 690	26 406	99,1 %	-2 988 798	0,6 %

KANSALAIS- TOIMINNAN PALVELUT	Toimintatuotot	502 511	559 401	56 890	111,3 %	464 140	20,5 %
	Henkilöstökulut	-1 275 419	-1 313 792	-38 373	103,0 %	-1 192 060	10,2 %
	Muut kulut	-4 596 400	-4 397 355	199 045	95,7 %	-4 157 957	5,8 %
	Toimintakulut yht.	-5 871 819	-5 711 147	160 672	97,3 %	-5 350 017	6,8 %
	Toimintakate	-5 369 308	-5 151 746	217 562	95,9 %	-4 885 877	5,4 %

TAPAHTUMA- PALVELUT	Toimintatuotot	4 200	1 854	-2 346	44,1 %	4 044	0,0 %
	Henkilöstökulut	-82 399	-62 037	20 362	75,3 %	-87 045	-28,7 %
	Muut kulut	-34 810	-15 447	19 363	44,4 %	-34 200	-54,8 %
	Toimintakulut yht.	-117 209	-77 484	39 725	66,1 %	-121 244	-36,1 %
	Toimintakate	-113 009	-75 630	37 379	66,9 %	-117 200	-35,5 %

TUKIPALVELUT	Toimintatuotot	2 049	972	-1 077	47,5 %	1 001	0,0 %
	Henkilöstökulut	-212 026	-217 823	-5 797	102,7 %	-212 436	2,5 %
	Muut kulut	-101 074	-86 395	14 679	85,5 %	-90 839	-4,9 %
	Toimintakulut yht.	-313 100	-304 218	8 882	97,2 %	-303 274	0,3 %
	Toimintakate	-311 051	-303 246	7 805	97,5 %	-302 274	0,3 %

Nettositovat yksiköt:

LIIKUNTAPAIIKKA- PALVELUT	Toimintatuotot	3 406 827	3 115 993	-290 834	91,5 %	3 276 612	-4,9 %
	Henkilöstökulut	-2 398 907	-2 301 069	97 838	95,9 %	-2 416 462	-4,8 %
	Muut kulut	-11 302 391	-10 994 079	308 312	97,3 %	-10 686 600	2,9 %
V. 2016 sisältää myös ulkoilu- ja virk.palv.eurot	Toimintakulut yht.	-13 701 298	-13 295 148	406 150	97,0 %	-13 103 062	1,5 %
	Toimintakate	-10 294 471	-10 179 155	115 317	98,9 %	-9 826 450	3,6 %

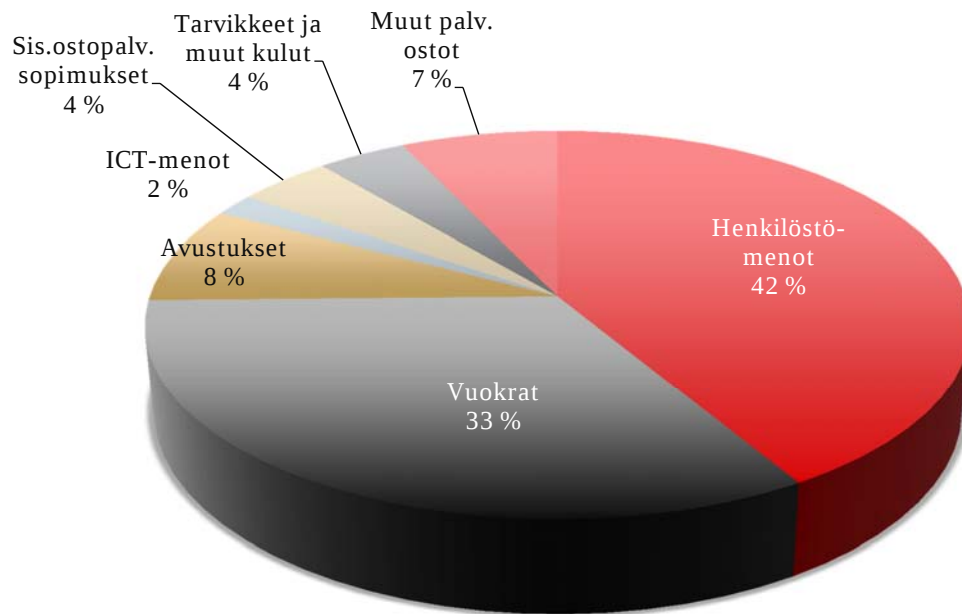
KANSALAIS- OPISTO	Toimintatuotot	1 876 094	2 030 778	154 684	108,2 %	2 194 862	-7,5 %
	Henkilöstökulut	-3 530 118	-3 417 562	112 556	96,8 %	-3 542 471	-3,5 %
	Muut kulut	-1 492 650	-1 618 770	-126 120	108,4 %	-1 585 078	2,1 %
	Toimintakulut yht.	-5 022 768	-5 036 332	-13 564	100,3 %	-5 127 549	-1,8 %
	Toimintakate	-3 146 674	-3 005 553	141 121	95,5 %	-2 932 688	2,5 %

KAUPUNGIN- TEATTERI	Toimintatuotot	1 641 359	1 563 435	-77 924	95,3 %	1 630 050	-4,1 %
	Henkilöstökulut	-3 512 172	-3 474 117	38 055	98,9 %	-3 525 073	-1,4 %
	Muut kulut	-2 895 816	-2 885 495	10 321	99,6 %	-2 736 178	5,5 %
	Toimintakulut yht.	-6 407 988	-6 359 612	48 376	99,2 %	-6 261 251	1,6 %
	Toimintakate	-4 766 629	-4 796 177	-29 548	100,6 %	-4 631 201	3,6 %

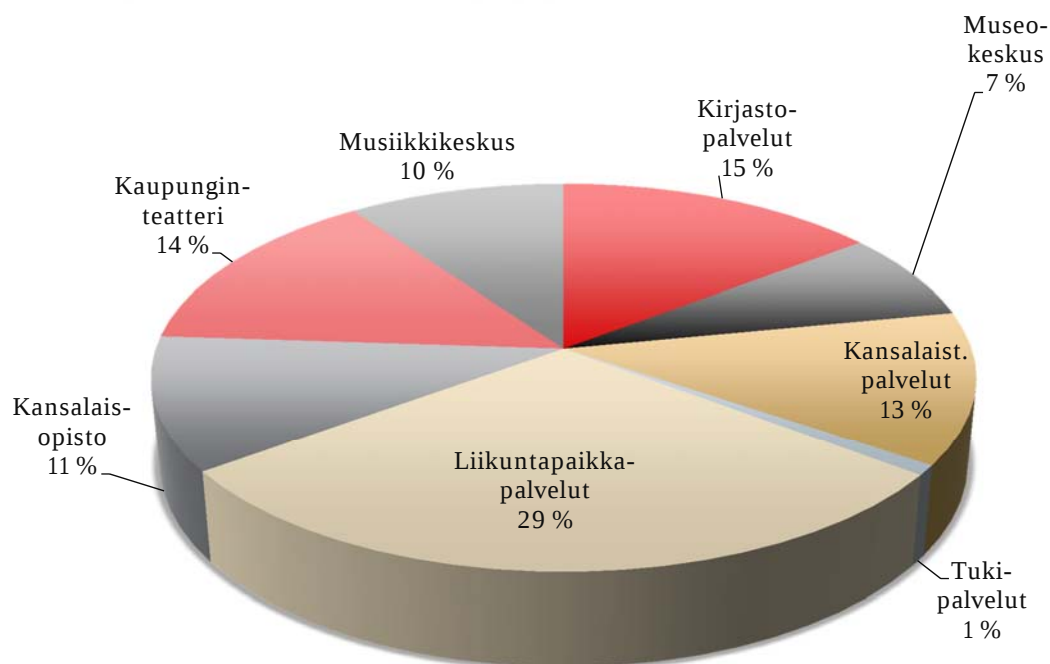
MUSIIKKI- KESKUS	Toimintatuotot	1 263 899	1 225 457	-38 442	97,0 %	1 325 103	-7,5 %
	Henkilöstökulut	-2 949 245	-2 901 232	48 013	98,4 %	-2 836 027	2,3 %
	Muut kulut	-1 542 527	-1 543 287	-760	100,0 %	-1 545 144	-0,1 %
	Toimintakulut yht.	-4 491 772	-4 444 519	47 253	98,9 %	-4 381 171	1,4 %
	Toimintakate	-3 227 873	-3 219 061	8 812	99,7 %	-3 056 068	5,3 %

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN PALVELU- ALUE YHT.	TOIMINTATUOTOT	9 774 477	9 580 469	-194 008	98,0 %	10 175 834	-5,9 %
	Henkilöstökulut	-19 043 461	-18 683 274	360 187	98,1 %	-18 817 510	-0,7 %
	Muut kulut	-26 836 280	-26 432 227	404 053	98,5 %	-25 553 306	3,4 %
	TOIMINTAKULUT YHT.	-45 879 741	-45 115 501	764 240	98,3 %	-44 370 815	1,7 %
	TOIMINTAKATE	-36 105 264	-35 535 033	570 231	98,4 %	-34 194 981	3,9 %

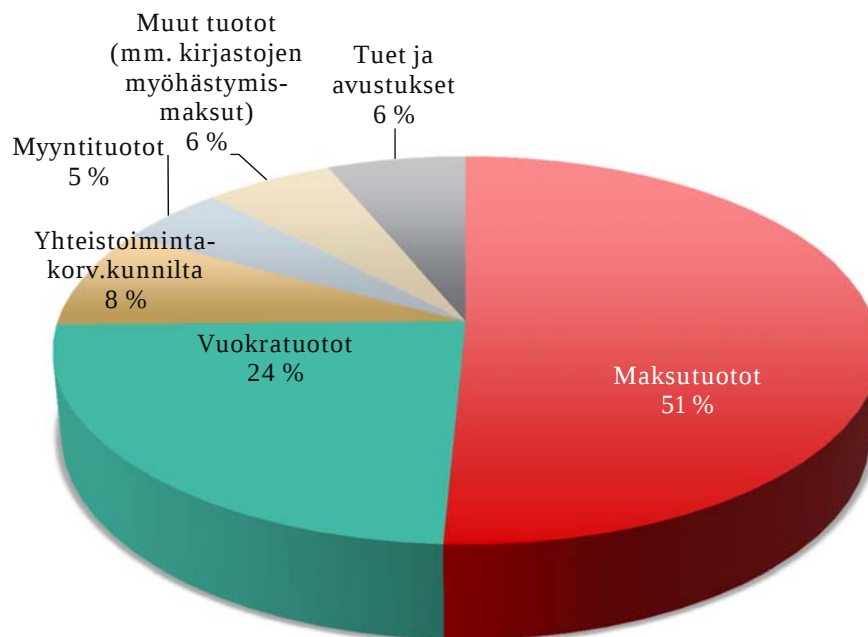
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menorakenne 2017 (-45 115 501 €)

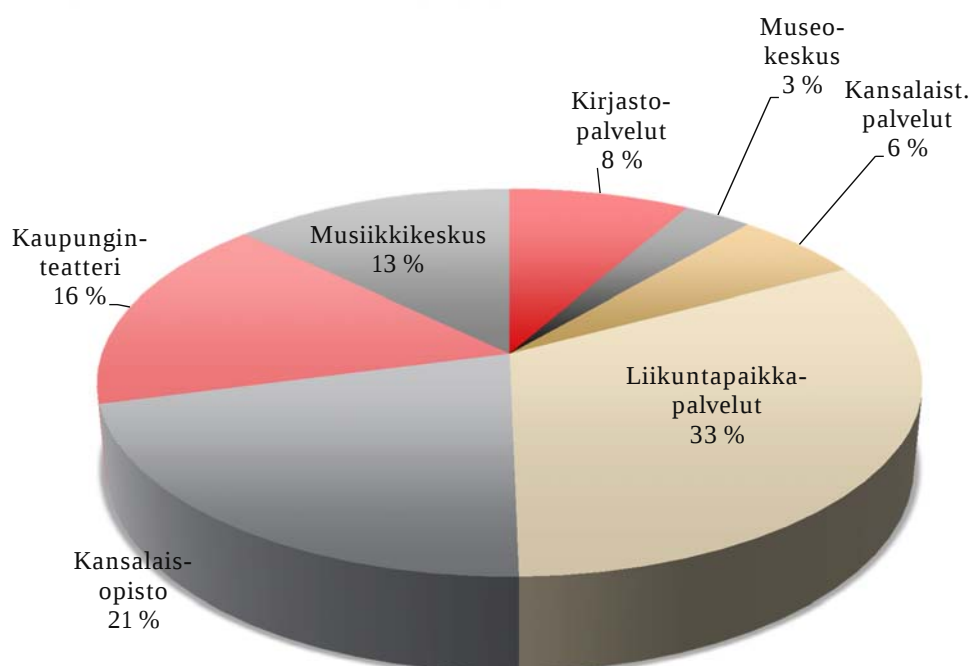
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen menot palveluprosesseittain 2017

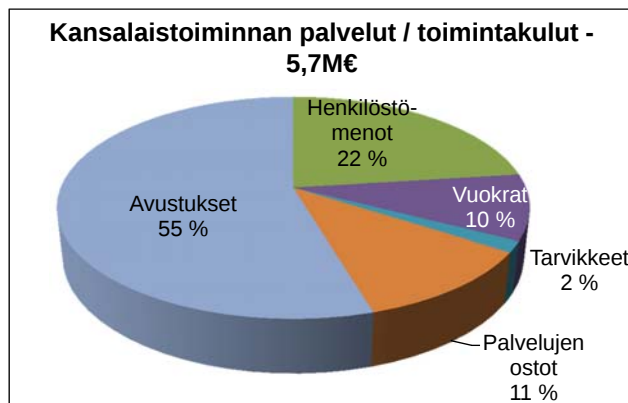
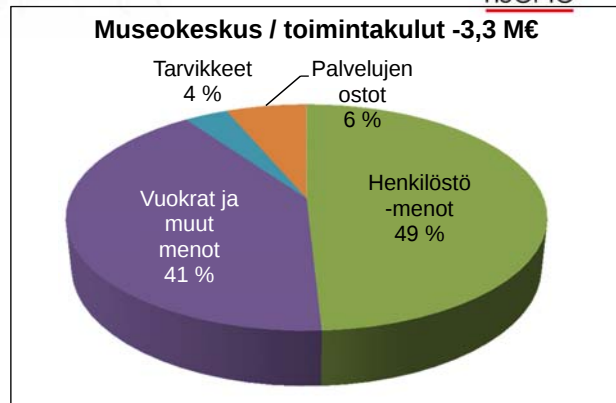
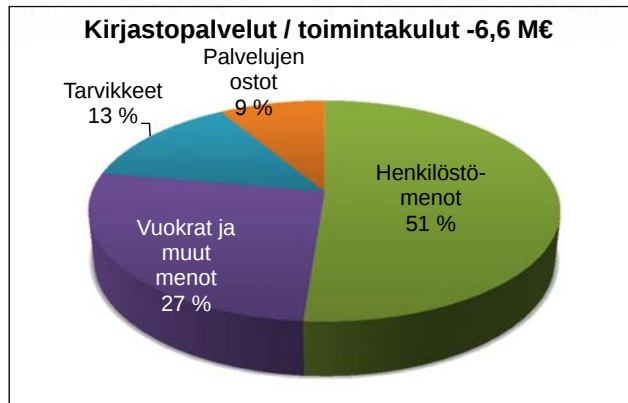
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulorakenne 2017 (9 580 469 €)

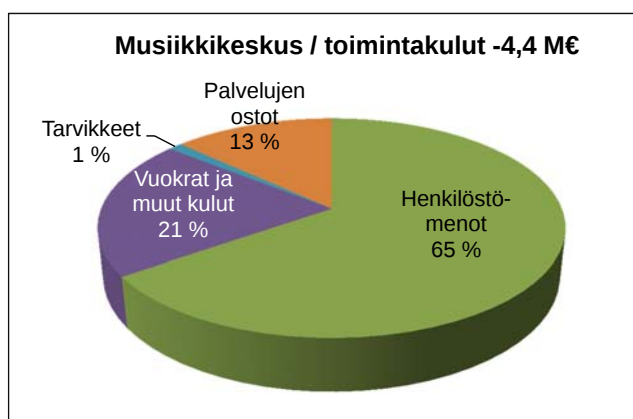
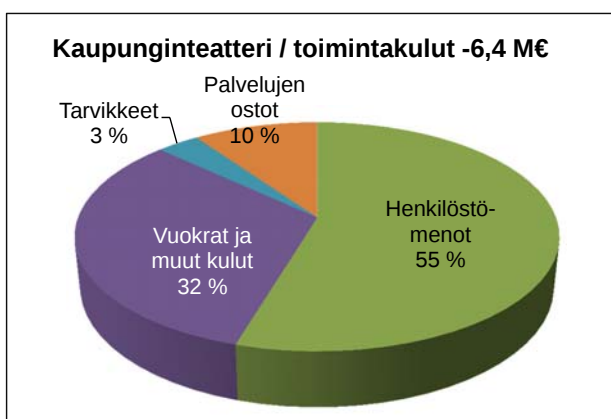
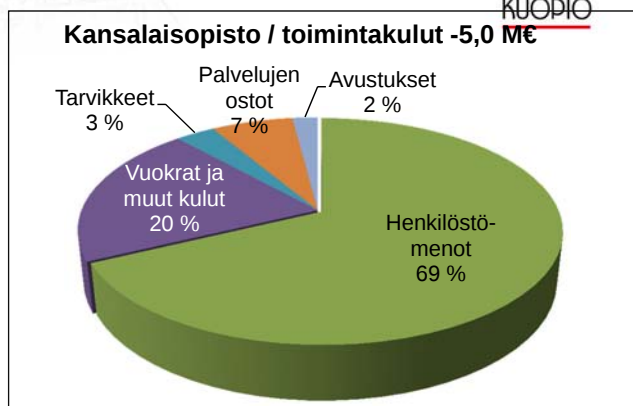
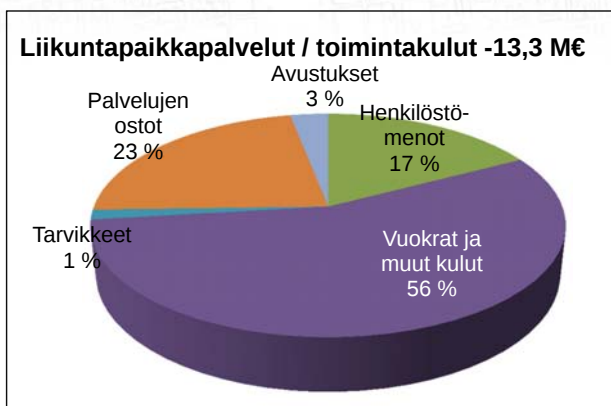
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulot palveluprosesseittain 2017

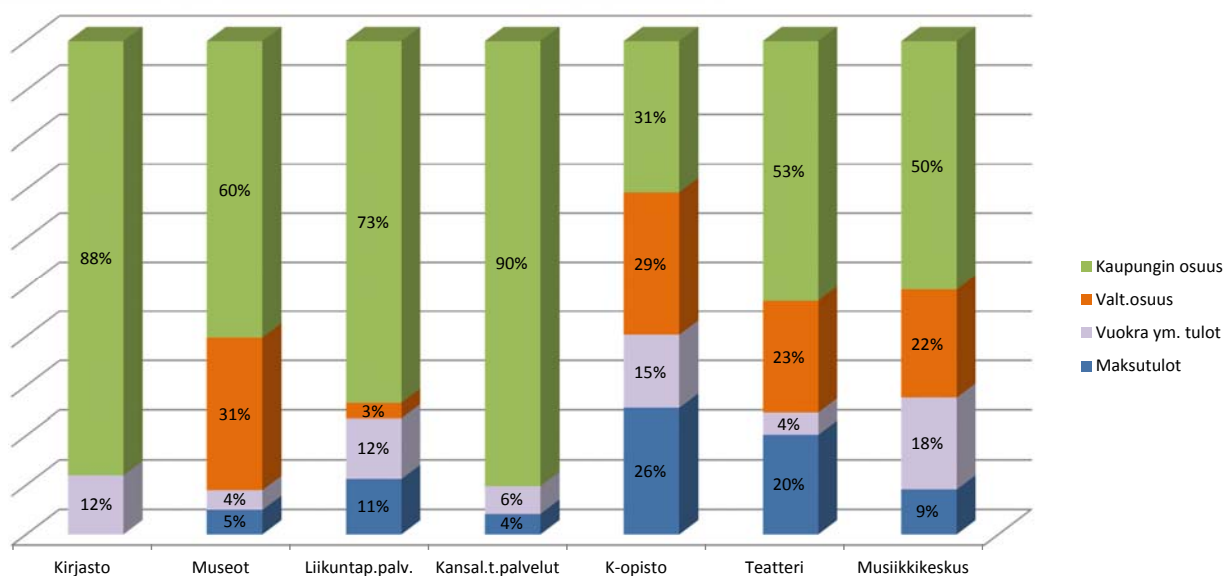
Bruttositovat yksiköt / toimintakulut

Nettositovat yksiköt / toimintakulut

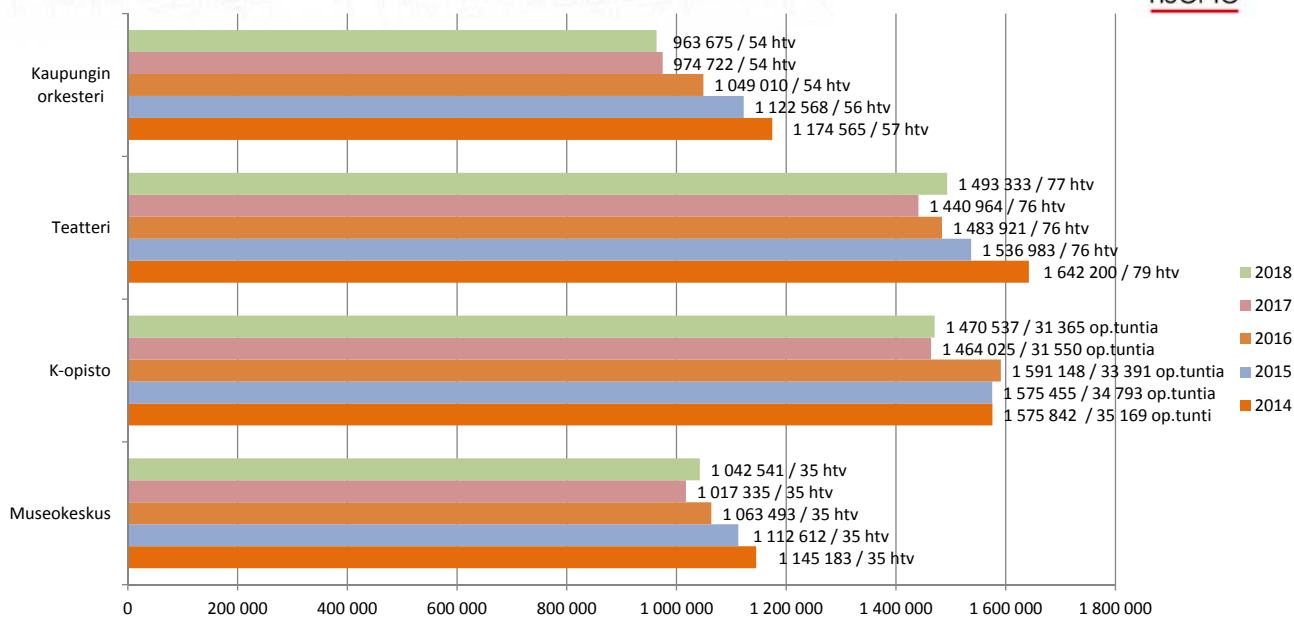

Kulttuuri-, liikunta- ja taidelaitosten rahoitus 2017

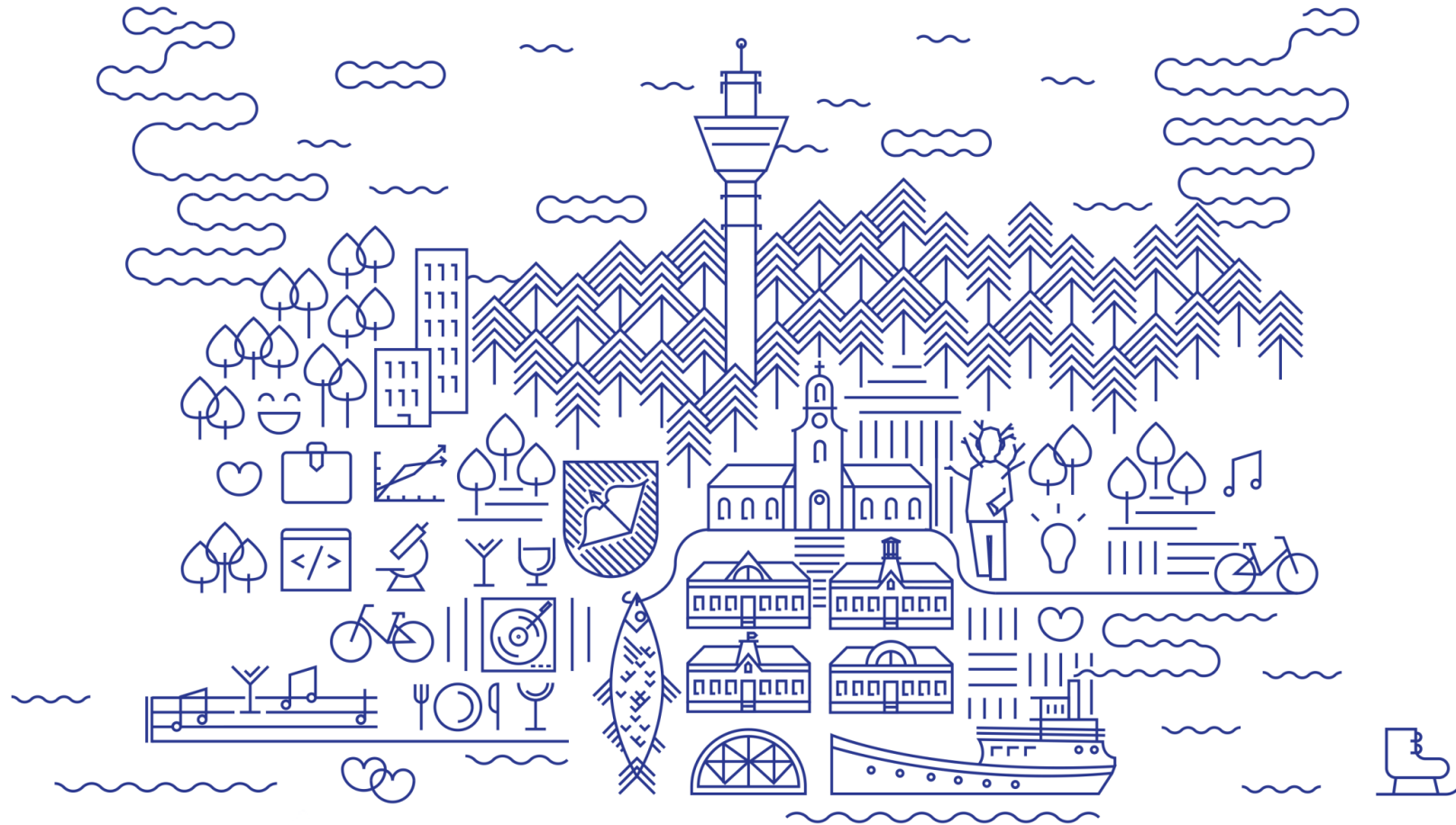
Kirjastojen ja yleisen kulttuuritoimen valtioosuudet on yhdistetty vm:n hallinnoimaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin.

Kulttuuritoimen valtionosuudet 2014 -2018 (OKM:n päätökset)

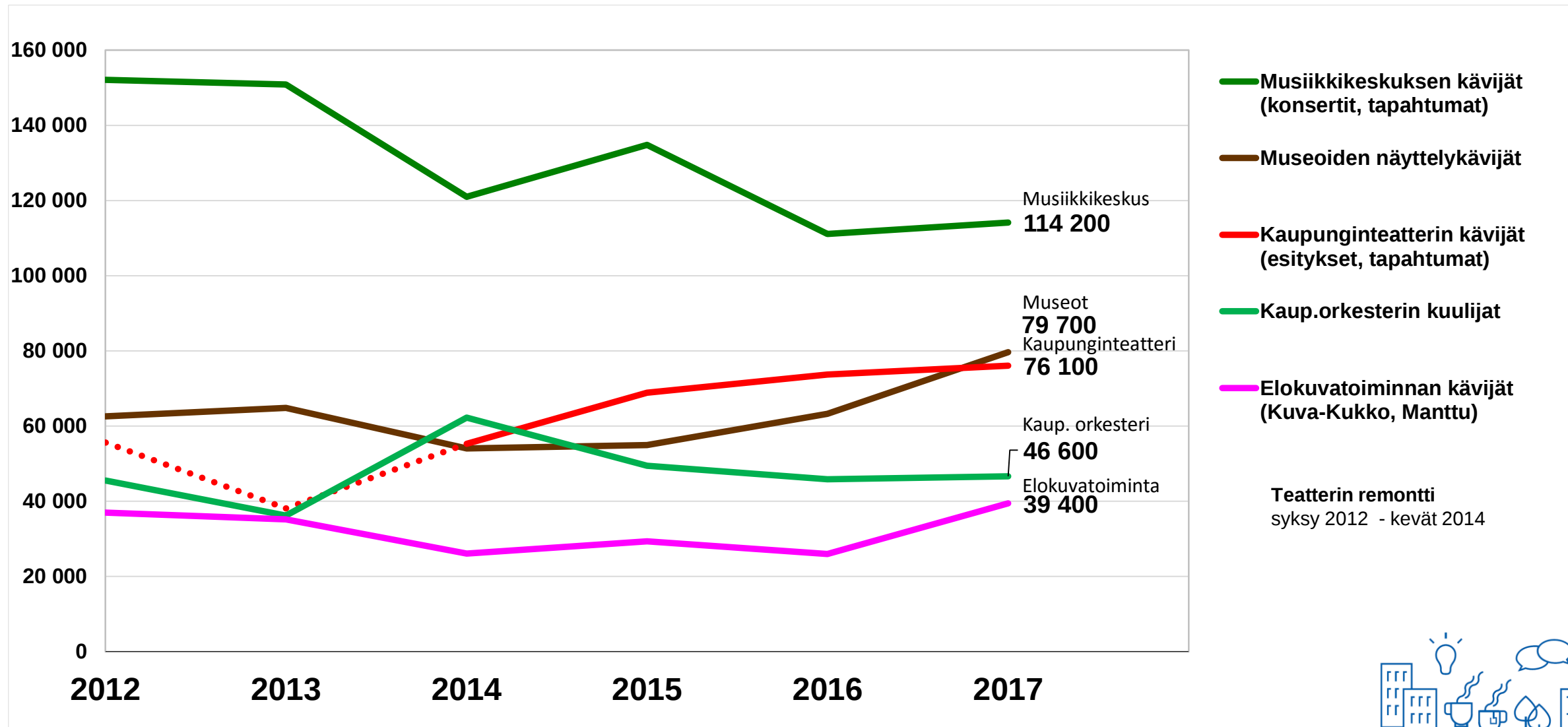

Kirjastojen ja yleisen kulttuuritoimen valtioosuudet on yhdistetty vm:n hallinnoimaan kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin.

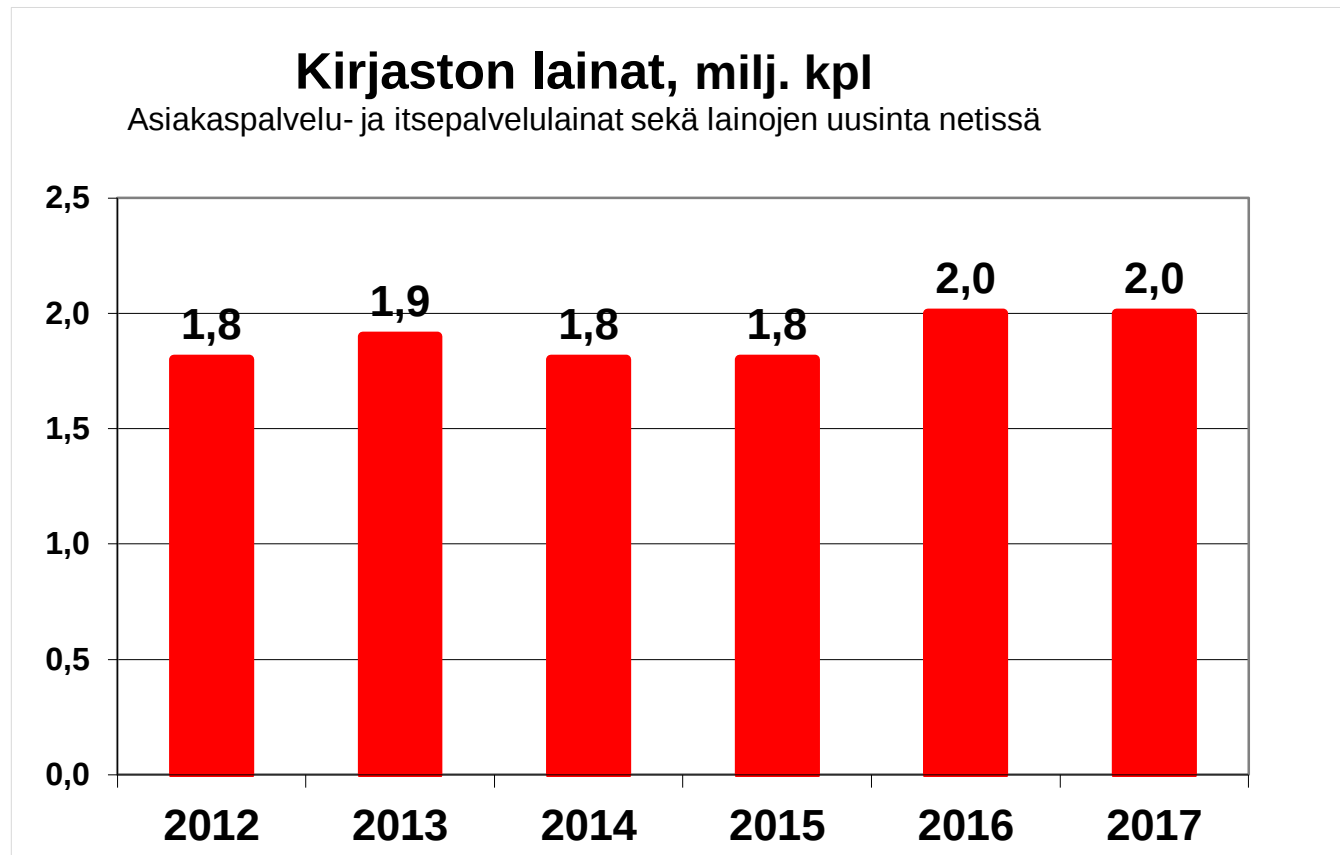
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen toimintatietoa 2017

Kulttuurilaitosten kävijät 2012 - 2017

Kirjastojen lainat 2012 - 2017

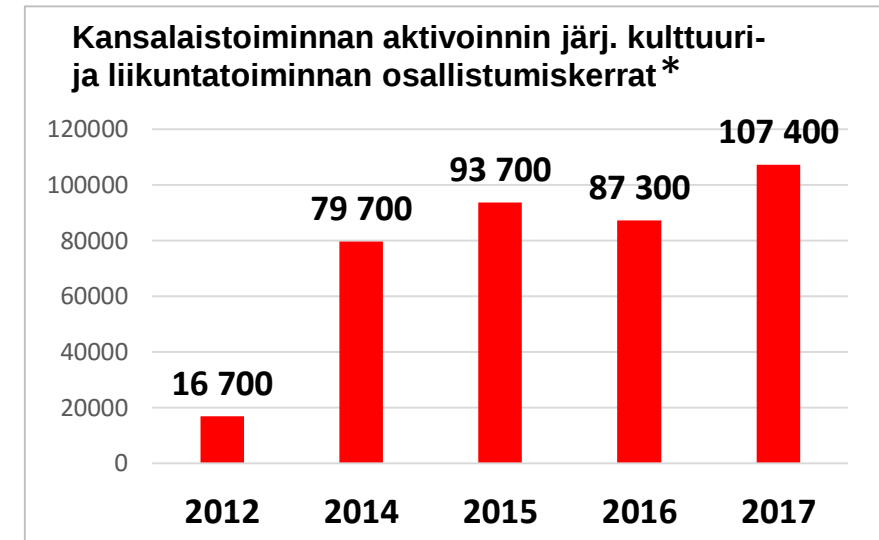
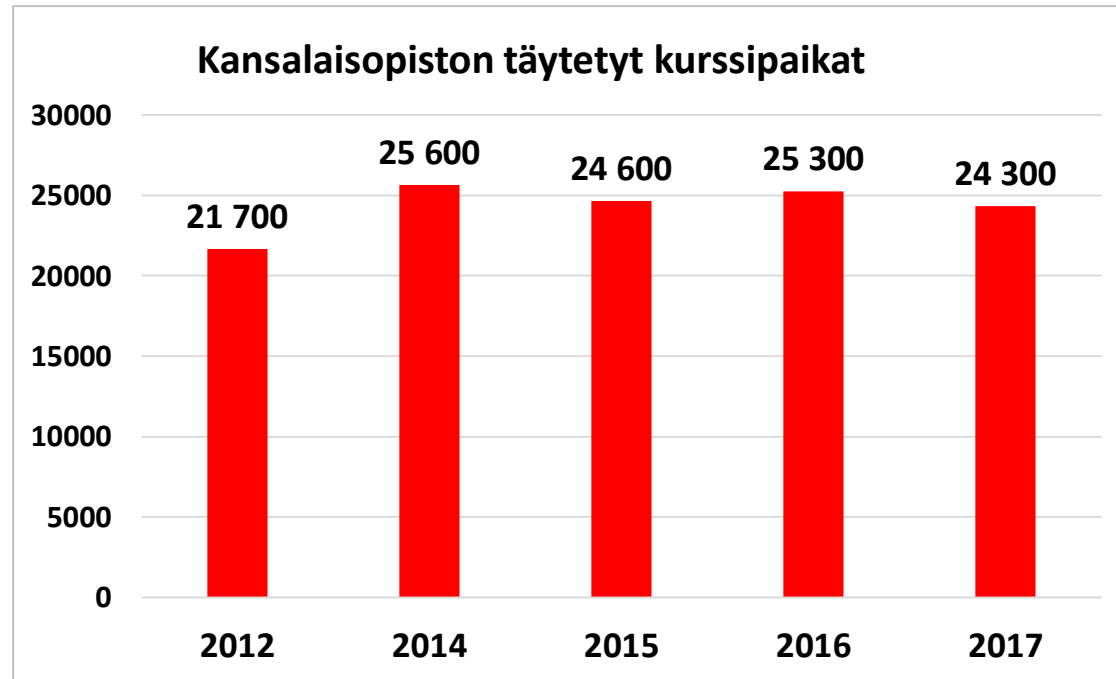
2017

Lainoja n. 2 milj.
Kirjastokäyntejä 1,2 milj.
Lainaajia n. 43 000

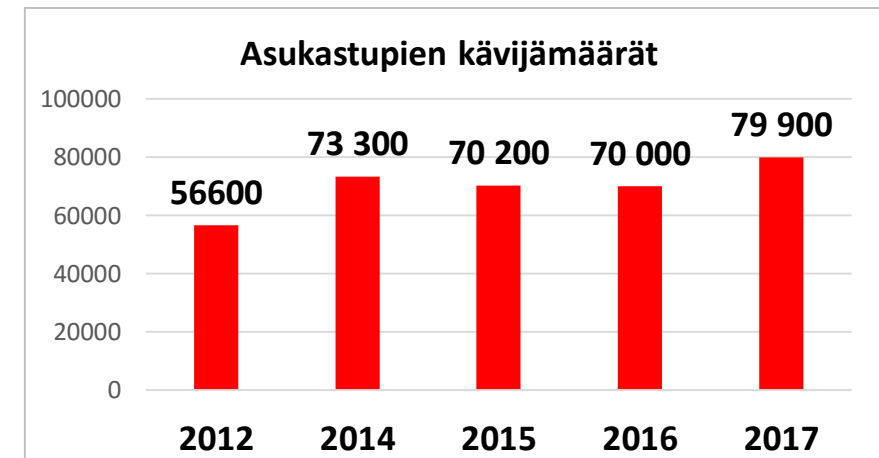
Kirjaston
käyttäjäkoulutukseen ja
tapahtumiin osallistui
25 000 asiakasta.

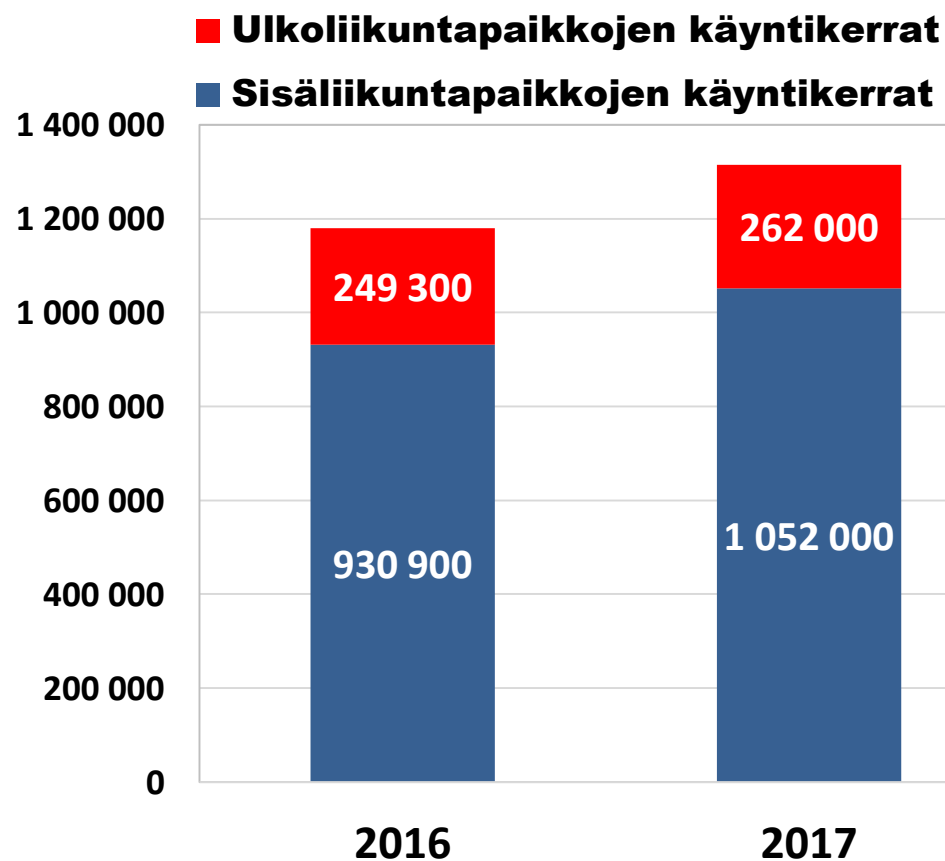
Kansalaisopisto ja kansalaistoiminnan aktivointi 2012 - 2017

* Esim. ikä- ja erityisryhmien kulttuuri- ja liikuntaryhmät, koulujen liikunta- ja kulttuuripolut, Sypersyys- ja Hyperhiihtoloma, Kivakesä, Pakkaspäivät.

Liikuntapaikkojen käyntikerrat 2017

Vuosi 2017

Sisäliikunta käynnit

Muu urheilu	464 000
Uinti	316 800
Kuntosali	150 300
Jäät	116 100
Ammunta	4 700

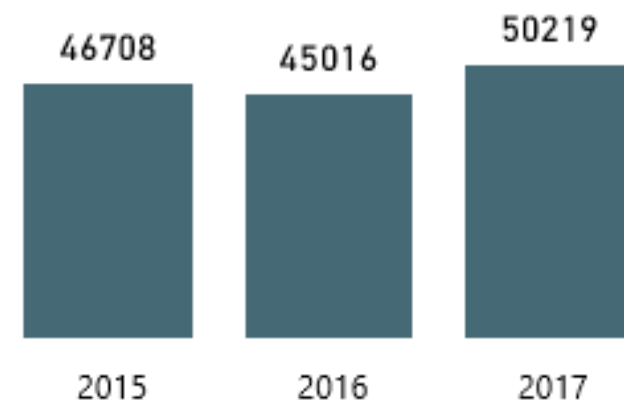
Yht. 1,1 milj.

Ulkoliikunta käynnit

Jalkapallo	192 700
Pesäpallo	35 500
Jäät	13 500
Muu urheilu	15 100
Ammunta	5 300

Yht. 0,2 milj.

Koulujen salien itakäyttötunnit

Investointiosan seuranta 31.12.2017 ja ennuste vuodelle 2017

KONEET JA KALUSTO

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta (bruttositova)

	TA 2017 (1 000 €)	Ta muutos	Ta muutosten jälkeen	TOT 31.12. (1 000 €)	Poikkeama	Tot. %
Tulot	0	0	0			
Menot	-600	115	-485	-424	61	87,4
Netto	-600	115	-485	-424	61	87,4

- Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kalustohankintoihin

Toteuma ja poikkeamat:

Kuopio-halliin hankittu voimistelukanveesi (36 300 €), eri kuntosaleihin kuntosalilaitteita (11 724 €), Kuopio-hallille salibandytarvikkeita ja tulostaulu (10 245 €), Kuopio-hallin voimistelutarvikkeet, esiintymislavan elementit ja kahvilan sekä sos.tilan tuolit ja työtuolit yhteensä (44 400 €), Kuopio-hallille ja Vänärin YU-alueelle lähtöjärjestelmän, ID-kameran ja maalikameran hankinta yht.hintaan (28 720 €), jumppakärky yht.hankinta HEP/liikunta- ja kans.toiminta (10 720 €), kaupunginteatteriin projektori ja projisointiohjelma (10 050 €), monitoimikäyttöimet (11 183 €) sekä vihivaunu (21 767 €), musiikkikeskukseen salikauutinjärjestelmän täydennys/loppuhankinta (25 830 €), flyygelin peruskorjaus (23 519 €), valolaitteiden hankinnat (26 380 €) sekä musiikkikeskuksen turvajärjestelmän uusiminen (17 113 €) pääkirjastolle uuden neuvotteluhuoneen/työhuoneiden kalusteet (10 000 €) ja lainausautomaatit Maaningalle, Vehmersalmelle ja Riistavedelle (10 000 €), Jynkän uuteen kirjastoon kirjahylly, säkkituoleja ym. toimistokalusteita yht.hintaan (50 475 €), kans.toiminnan aktivointiin 2 kpl polkupyöriä sekä äänentoistokaiutin ja mikrofoni yht. (955 €), kulttuuriin ja liikuntaan aktivointiin hankittu sähköisiä työpöytiä sekä tuoleja yht.hintaan (1 963 €), Nilsiän Mantulle ja Kino kuvakukoon ostettu siirrettävät valkokankaat yht. (4 044 €), Neulamäen asukastuvan ja Minnantuvan kalustaminen yht. (3 271 €) kansalaisopiston opetus- ja asiakaskäyttöön olevien tuolien kunnostus ja uusien hankinta (20 268 €), museolle 2 kameran runkoa ja jalustaa sekä kameratarvikkeita (14 974 €) sekä taidemuseon 1. kerroksen valaistuksen uusiminen (29 601 €)

Talousarviomuutoksena (Hep:n ltk 13.12.2016 § 113) siirrettiin vuodelle 2017 kalustomäärärahaa 35 000 € kattamaan Kuopio-halliin hankitun voimistelukanveesin kustannuksia. (Summa jäänyt v. 2016 käyttämättä).

Nilsiän kirjasto valmistuminen siirtyi vuodelta 2017 helmikuun 2018 loppuun mennessä, joten kalustamiseen varattu 150 000 € siirrettiin vuodelle 2018.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, hankkeet ja projektit 01-12/2017

Projektin nimi	Vastuussa oleva yksikkö (projekti)	Aloituspvm	Loppupvm	Kaupungin rooli	III seuranta, tulot	III seuranta, menot
Nuorisotakuu 2017 / Suomen kielen koulutusta maahanmuuttajanuorille	Kansalaisopisto	4.7.2016	31.12.2017	Kaupungin oma projekti	50 000	-48 503
Nuorisotakuu 2017-2018 / suomea maahanmuuttajanuorille	Kansalaisopisto	15.6.2017	31.12.2018	Kaupungin oma projekti		
Laatu- ja kehittämisavustus 2017-2018 (Seniorit voimavaraksi - Osallisuuden lisäämistä senioripedagogiikkaa kehittämällä).	Kansalaisopisto	21.4.2017	31.12.2018	Kaupungin oma projekti	24 478	-23 390
DigiOsaava II	Kansalaisopisto	16.3.2016	2.6.2017	Yhteistyöprojekti	28 435	-28 235
Taiteen perusop. saatav.parantaminen / Taidekaruselli	Kansalaisopisto	12.8.2016	31.5.2018	Yhteistyöprojekti	21 397	-21 217
Erasmus / Osaamista Euroopasta	Kansalaisopisto	1.7.2016	31.12.2017	Kaupungin oma projekti	20 680	-20 923
Kulttuuri kulkee mukana	Kansalaistoiminnan palvelut	1.9.2016	31.12.2017	Kaupungin oma projekti	68 734	-68 030
Taidetaikureita ja kulttuurikamuja / Taidelähtöiset menetelmät varh.kasvatuksessa ja nuorisotyössä	Kansalaistoiminnan palvelut	29.8.2017	31.12.2018	Yhteistyöprojekti	21 592	-21 592
Työttömien aktivointi hanke	Kansalaistoiminnan palvelut	1.6.2016	31.5.2017	Rahoitusprojekti	13 014	-13 311
Sporttikortti	Kansalaistoiminnan palvelut	1.9.2016	31.5.2017	Kaupungin oma projekti	6 453	-6 459
Sporttikortti 2017 - 2018	Kansalaistoiminnan palvelut	1.8.2017	31.5.2018	Kaupungin oma projekti	585	-585
Voimaa Vanhuuteen Kuopiossa 2017	Kansalaistoiminnan palvelut	1.1.2017	31.12.2017	Kaupungin oma projekti	6 000	-7 958
Taidehässäkkä	Kansalaistoiminnan palvelut	9.8.2017	30.6.2018	Kaupungin oma projekti	1 935	-1 935
Kirjasto lähipalvelukeskuksessa	Kirjastopalvelut	3.4.2017	31.12.2017	Osallisuus- tai kumppanuusprojekti	18 000	-19 184
Sukellus mediakasvatukseen P-S	Kirjastopalvelut	1.5.2017	31.12.2018	Osallisuus- tai kumppanuus	0	0
Monikulttuurinen kirjasto	Kirjastopalvelut	1.5.2017	31.12.2018	Osallisuus- tai kumppanuus	974	-974
Kaikkien Kuopio	Museokeskus	21.3.2016	31.12.2017	Rahoitusprojekti	7 300	-22 391
MuseoLab - Tulevaisuuden museo	Museokeskus	1.4.2017	31.12.2018	Yhteistyöprojekti	7 000	-9 843
Turvapaikkahakijanuorten aktivoiminen	Museokeskus	18.9.2015	31.12.2017	Yhteistyöprojekti	4 600	-14 963
					301 177	-329 493